

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

МІЖНАРОДНІ КОНТРАКТИ

**Методичні рекомендації
до практичних та лабораторних завдань
для студентів спеціальності
292 "Міжнародні економічні відносини"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2022**

УДК 339.5(07.034)

M58

Укладач О. Ю. Мішин

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин.
Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Міжнародні контракти [Електронний ресурс] : методичні ре-
M58 комендації до практичних та лабораторних завдань для студентів
спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" першого
(бакалаврського) рівня / уклад. О. Ю. Мішин. – Харків : ХНЕУ
ім. С. Кузнеця, 2022. – 63 с.

Подано тематику практичних занять, практичні завдання за кожною темою
навчальної дисципліни та методичні рекомендації щодо їх виконання. Запропо-
новано практичні завдання для контролю отриманих знань і набутих навичок.

Рекомендовано для студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні
відносини" першого (бакалаврського рівня) освітньої програми "Міжнародний
бізнес".

УДК 339.5(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2022

Вступ

В умовах глобалізації економіки, розвитку міжнародних економічних відносин актуальною є активізація зусиль з укладання та організації виконання міжнародних контрактів. Від змісту контрактів, дотримання їх структури, правильності вибору та чіткості формулювання базових умов постачання, рівня деталізації вимог до організації постачання товарів чи надання послуг залежить ефективність зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу.

Навчальна дисципліна "Міжнародні контракти" належить до базових навчальних дисциплін професійного циклу.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні у студентів компетентностей щодо укладання та організації виконання міжнародних контрактів.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є процес підготовки та укладання міжнародних контрактів.

Предметом є техніка та умови укладання міжнародних контрактів.

Необхідною навчальною базою дисципліни є засвоєння знань з попередньо вивчених навчальних дисциплін, а саме: "Країнознавство та організаційна поведінка іноземного підприємства", "Міжнародне право", "Менеджмент", "Етика міжнародного бізнесу", "Міжнародний бізнес", "Основи зовнішньоекономічної діяльності", "Світова економіка та міжнародні економічні відносини", "Всесвітня історія".

Лабораторні та практичні заняття є важливою складовою навчального процесу, що має безпосередній вплив на зміст і глибину засвоєння матеріалу студентами. Водночас, основним засобом оволодіння знаннями та набуття навичок.

Виконання практичних завдань є запорукою успішної роботи фахівців після закінчення навчального закладу в сфері міжнародних економічних відносин і, зокрема, у процесі проведення ділових переговорів, укладання міжнародних контрактів, узгодження умов контрактів та організації належного їх виконання.

Використання методичних рекомендацій до виконання практичних завдань сприяє підвищенню ефективності практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Змістовий модуль 1. Правові та організаційні засади укладання міжнародних контрактів

Тема 1. Міжнародні контракти в зовнішньоекономічній діяльності

Мета – формування навичок організації контрактної роботи в міжнародній сфері.

Основні терміни та поняття: зовнішньоекономічний контракт; контракт; міжнародний контракт; міжнародний контракт купівлі-продажу.

Семінарське заняття

- 1.1. Структура типових міжнародних контрактів.
- 1.2. Міжнародні контракти в грошовій формі.
- 1.3. Міжнародні реекспортні та реімпортні контракти.
- 1.4. Поняття про міжнародні контракти з аутсорсингу.

Методичні рекомендації щодо підготовки до заняття

Підготовку до семінарського заняття слід здійснювати шляхом опрацювання літературних джерел [1 – 6; 9; 10; 15 – 18].

Практичні завдання самодіагностики

Завдання 1. Скласти порівняльну таблицю реекспортних і реімпортних контрактів за формою табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика реекспортних та реімпортних контрактів

Ознака для порівняння	Реекспортні контракти	Реімпортні контракти
1	2	3

Методичні рекомендації до виконання завдання

Обов'язковими ознаками для порівняння є такі, як: зміст контракту; предмет контракту; умови контракту; призначення контракту. Всі інші ознаки для порівняння мають бути обрані самостійно здобувачем вищої освіти.

Тема 2. Види міжнародних контрактів

Мета – формування навичок попередньої підготовки міжнародних контрактів.

Основні терміни та поняття: міжнародні контракти купівлі-продажу; міжнародні бартерні контракти; міжнародні лізингові контракти; міжнародні реекспортні контракти; міжнародні реімпортні контракти.

Лабораторна робота

"Підготовка міжнародного торгівельного контракту"

2.1. Скласти міжнародний контракт з експорту українською мовою.

2.2. Скласти міжнародний контракт з експорту українською та англійською мовами.

2.1. Скласти міжнародний контракт з експорту українською мовою.

Вихідні дані для заповнення міжнародного контракту:

1. Покупець:

Мюллер + Кремпель АГ (Müller + Krempel AG),

Schützenmattstrasse, 46.

8180 Бюлах (Bülach).

Швейцарія.

Telefon: +41 44 863 35 20.

Довірена особа: store manager Mr. Isler Mark (управитель магазину Іслер Марк), що діє на підставі рішення правління (протокол № 21 від 02 лютого 2022 року).

2. Продавець:

ПрАТ "Ветропак Гостомельський Склозавод",

пл. Рекунова, 2,

смт Гостомель, Київська область,

08290 Україна.

Довірена особа : голова правління Гірник Андрій Павлович та директор з логістики та закупівель: Лисенко Володимир Володимирович, що діють разом на підставі рішення правління (протокол № АТ-9 від 01 лютого 2022 року).

3. Предмет контракту:

придбання товарів:

1) велика банка для зберігання об'ємом 3,4 л (кількість – 2 000 шт. Ціна за 1 шт. – 24 грн);

2) велика банка для зберігання об'ємом 4,2 л (кількість – 2 000 шт. Ціна за 1 шт. – 32 грн);

3) млинок для спецій об'ємом 100 мл (кількість – 3 000 шт. Ціна за 1 шт. – 72 грн);

4) ПЕТ-пляшка для гарячого розливу фруктових соків, сиропів, соусів об'ємом 25 мл (кількість – 4 000 шт. Ціна за 1 шт. – 12 грн);

5) ПЕТ-пляшка для гарячого розливу фруктових соків, сиропів, соусів об'ємом 50 мл (кількість – 4 000 шт. Ціна за 1 шт. – 18 грн).

4. Сума контракту:

вказується у доларах США за даними розрахунків, що здійснюються в контракті.

5. Перерахування коштів:

здійснюється не пізніше, ніж через 60 днів після відвантаження товару.

6. Умови постачання Інкотермс:

DAP / Бюлах, Швейцарія / склад покупця, згідно з Інкотермс-2020.

7. Термін постачання:

товар повинен бути повністю поставлений до 02.02.2022 р.

8. Заміна або ремонт неякісного товару:

протягом 30 днів.

9. Тривалість розвантаження товару на складі покупця:

3 дні.

10. Електронна пошта покупця:

info@mk-ag.ch.

11. Гарантійний термін:

12 місяців.

12. Штрафні санкції за несвоєчасне постачання товару:

продавець сплачує покупцю штраф у розмірі 2 % від загальної вартості контракту за кожний наступний тиждень прострочення, але не більше 8 % від загальної вартості контракту.

13. Нарахування штрафних санкцій:

з 03.02.2022 р.

14. Дія контракту

до 05.04.2022 р.

2.2. Скласти міжнародний контракт з експорту українською та англійською мовами.

Підготовлений у завданні 2.1 міжнародний контракт слід перекласти англійською мовою.

Методичні рекомендації до виконання лабораторної роботи

Завдання 2.1. Для підготовки міжнародних контрактів слід використати текстовий редактор *MS Word*. Міжнародний контракт слід заповнити за формою, наведеною у додатку А, тобто слід внести вихідні дані, наведені у завданні 2.1.

Завдання 2.2. Міжнародний контракт слід перекласти і подати в два стовпчики. Лівий – українською мовою; правий – англійською.

Практичне завдання для самодіагностики

Завдання 2.3. Заповніть преамбулу міжнародного контракту з застосуванням довільних вихідних даних. Вихідні дані для заповнення міжнародного контракту повинні містити інформацію про: покупця та його довірену особу, продавця та його довірену особу.

Методичні рекомендації до виконання завдання для самодіагностики

Завдання 2.3. Преамбулу міжнародного контракту доцільно заповнювати за такою структурою:

м. _____ " ____ " _____ 20 __ р.

_____ (назва підприємства, організації, установи)

(надалі іменується "Покупець") в особі _____,

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____,

з одного боку, та _____,

_____ (назва підприємства, організації, установи)

(надалі іменується "Продавець") в особі _____,

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____,

з другого боку, уклали цей Контракт міжнародної купівлі-продажу товарів (надалі іменується "Контракт") про таке.

Тема 3. Структура та зміст міжнародних контрактів

Мета – формування навичок заповнення типових міжнародних контрактів різних видів.

Основні терміни та поняття: міжнародний контракт; страхування; преамбула; форс-мажорні обставини; рекламація; упаковка; маркування; умови міжнародних контрактів.

Семінарське заняття

1. Види міжнародних контрактів.
2. Характеристика міжнародних контрактів залежно від типу оформлення.
3. Види міжнародних контрактів залежно від предмета контракту.
4. Види міжнародних контрактів залежно від термінів виконання.
5. Характеристика міжнародних контрактів залежно від форми оплати.
6. Поняття про типові міжнародні контракти.

Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарського заняття

Підготовку до семінарського заняття слід здійснювати шляхом опрацювання літературних джерел [1; 2; 4; 6; 9 – 11; 14 – 18].

Лабораторна робота

"Підготовка типової форми міжнародного контракту з сервісного обслуговування"

Здійснити переклад тексту контракту англійською мовою. Охарактеризувати його зміст. Зразок контракту українською мовою наведено у додатку Б.

Методичні рекомендації до виконання лабораторної роботи

Інформацію про виконавців контракту і їх банківські реквізити можна не вказувати. Міжнародний контракт слід перекласти і подати в два стовпчики. Лівий – українською мовою; правий – англійською.

Практичні завдання для самодіагностики

Завдання 3.1. Здійсніть переклад тексту преамбули та першого розділу типового міжнародного контракту з сервісного обслуговування англійською

мовою за формою табл. 3.1. Охарактеризуйте його зміст. Інформацію про виконавців контракту і їхні банківські реквізити можна вказати умовну на власний розсуд.

Таблиця 3.1

**Форма преамбули та першого розділу міжнародного контракту
з сервісного обслуговування**

Українською мовою		Англійською мовою	
К О Н Т Р А К Т № _____			
м. _____, Україна	_____ 20__ р.	_____, Ukraine	_____ 20__
<p>ТОВ " _____ "; м. _____, Україна, в особі генерального директора _____, який діє на підставі Статуту, надалі ЗАМОВНИК, з одного боку, та фірма _____</p> <p>м. _____ Німеччина, в особі _____, пана _____, що діє на підставі _____, надалі ВИКОНАВЕЦЬ, з іншого боку – уклали цей кон- тракт про таке:</p>			
1. ПРЕДМЕТ КОНТРАКТУ			
<p>1.1. Замовник доручає, а Виконавець зобов'язується здійснити постгарантійне обслуговування наявного обладнання Замовника – _____ виробництва _____, яке охоплює повну діагностику технічного стану обладнання, функціонування всіх систем обладнання, включно з налаштуваннями і регулюваннями, передбаченими технічним регламентом</p>			
<p>1.2. Для здійснення постгарантійного обслуговування Виконавець зобов'язується направити свого техника до місця проведення робіт за розташуванням обладнання – Україна, місто _____, вул. _____</p>			
<p>1.3. Постгарантійне обслуговування обладнання має бути виконане Виконавцем протягом двох робочих днів з моменту прибуття спеціаліста Виконавця до місця проведення робіт</p>			
<p>1.4. Виконавець повинен почати роботи протягом двох календарних тижнів з моменту внесення попередньої оплати</p>			

Завдання 3.2. Заповніть перший і другий розділи міжнародного контракту купівлі-продажу. Вихідні дані для заповнення контракту:

Предмет контракту – придбання товарів:

велика банка для зберігання об'ємом 3,4 л (кількість – 2 000 шт., ціна 1 шт. – 28 грн);

велика банка для зберігання об'ємом 4,2 л (кількість – 2 000 шт., ціна 1 шт. – 33 грн);

мала банка для зберігання об'ємом 1,2 л (кількість – 1 000 шт., ціна 1 шт. – 11 грн);

велика банка для зберігання об'ємом 1,6 л (кількість – 3 000 шт., ціна 1 шт. – 13 грн);

млинок для спецій об'ємом 100 мл (кількість – 3 000 шт., ціна 1 шт. – 75 грн);

млинок для спецій об'ємом 150 мл (кількість – 4 000 шт., ціна 1 шт. – 110 грн);

млинок для спецій об'ємом 200 мл (кількість – 5 000 шт., ціна 1 шт. – 140 грн);

ПЕТ-пляшка для гарячого розливу фруктових соків, сиропів, соусів об'ємом 25 мл (кількість – 4 000 шт., ціна 1 шт. – 15 грн);

ПЕТ-пляшка для гарячого розливу фруктових соків, сиропів, соусів об'ємом 50 мл (кількість 4 000 шт., ціна 1 шт. – 20 грн);

ПЕТ-пляшка для гарячого розливу фруктових соків, сиропів, соусів об'ємом 75 мл (кількість 3 000 шт., ціна 1 шт. – 30 грн);

ПЕТ-пляшка для гарячого розливу фруктових соків, сиропів, соусів об'ємом 100 мл (кількість 5 000 шт., ціна 1 шт. – 40 грн).

Сума контракту вказується у доларах США за курсом НБУ на поточну дату.

Умови постачання Інкотермс: DAP / Бюлах, Швейцарія / склад покупця, згідно з Інкотермс-2020.

Методичні рекомендації до виконання завдань для самодіагностики

Завдання 3.1. Заповнення преамбули та першого розділу міжнародного контракту слід здійснювати за формою табл. 3.1 спочатку українською мовою, а потім перекласти англійською мовою.

Завдання 3.2. Перший і другий розділ міжнародного контракту рекомендується скласти із застосуванням шаблону, наведеного далі.

Розділ 1. Предмет контракту

1.1. У порядку та на умовах, визначених цим Контрактом, Продавець зобов'язується продати Покупцеві, а Покупець зобов'язується придбати від Продавця на умовах _____ (згідно з Інкотермс-2020) товари відповідно до специфікацій, які додані до цього Контракту та які є невід'ємною частиною останнього.

1.2. Кожна зі Сторін гарантує, що на момент укладання цього Контракту вона не є жодним чином обмеженою законом, іншим нормативним чи правозастосовчим актом, судовим рішенням або іншим, передбаченим відповідним чинним законодавством, способом у своєму праві укласти цей Контракт та виконувати всі умови, визначені у ньому.

1.3. Продавець і Покупець відповідно підтверджують, що укладання цього Контракту та виконання передбачених ним умов для Продавця і Покупця не суперечить нормам чинного в Україні законодавства, а для Покупця (Продавця – зазначити контрагента-нерезидента) також – нормам законодавства країни місця знаходження останнього, відповідно до яких здійснюється господарська або інша діяльність Сторін, а також відповідно підтверджують те, що укладання цього Контракту та виконання передбачених ним умов не суперечить цілям діяльності Сторін, положенням їхніх установчих документів чи інших локальних актів Сторін.

Розділ 2. Ціна товару та загальна сума контракту

2.1. Ціни на товари визначаються у доларах США (USD) із урахуванням умов _____.

2.2. Загальна сума Контракту встановлюється відповідно до доданих специфікацій і становить _____
(_____) доларів США.

Тема 4. Організація підготовки та укладання міжнародних контрактів

Мета – формування навичок підготовки та укладання міжнародних контрактів.

Основні терміни і поняття: міжнародний контракт; ділові переговори; переговорний процес; торгові звичаї; комерційні переговори.

Семінарське заняття

1. Організація підготовки міжнародних контрактів.
2. Робота з укладання міжнародних контрактів.
3. Тактика переговорного процесу.
4. Прийоми та правила ділового спілкування, що застосовуються під час проведення ділових переговорів.
5. Поняття про торгові звичаї.

Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарського заняття

Підготовку до семінарського заняття слід здійснювати шляхом опрацювання літературних джерел [1; 2; 6; 8; 9; 11; 12; 14 – 16].

Практичне завдання для самодіагностики

Завдання 4.1. Складіть перелік та надайте характеристику прийомів та правил ділового спілкування. Визначте прийоми та правила, найбільш придатні для застосування під час укладання міжнародних контрактів.

Методичні рекомендації до виконання завдань для самодіагностики

Завдання 4.1. Завдання слід виконати за формою табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Правила та прийоми ділового спілкування, які можуть бути застосовані під час укладання міжнародних контрактів

Назва правил та прийомів	Коротка характеристика	Можливість застосування під час укладання міжнародних контрактів
Правила ділового спілкування		
Прийоми ділового спілкування		

Тема 5. Організація виконання міжнародних контрактів купівлі-продажу

Мета – формування навичок організації виконання міжнародних контрактів купівлі-продажу.

Основні терміни та поняття: міжнародний контракт; зовнішньоторговельна документація; зовнішньоекономічні контракти; маркування.

Лабораторна робота

"Оцінювання географічної структури експортних та імпортних операцій в Україні"

Проаналізувати географічну структуру експорту та імпорту, визначити експортно-імпортне сальдо із застосуванням *MS Excel*. У табличній формі подати результати аналізу та формалізований вигляд розрахунків. Графічно зобразити: 1) динаміку імпорту (експорту) по Україні в цілому та країнам з найбільшим і найменшим обсягами імпорту (експорту); 2) динаміку імпорту (експорту) за трьома будь-якими країнами на вибір студента. За результатами аналізу зробити висновки із застосуванням *MS Word*. Вихідні дані наведено в додатку В.

Методичні рекомендації до виконання лабораторної роботи

Послідовність виконання завдання:

1) дані з додатка В скопіювати в середовище *MS Excel* і виконати розрахунки стовпчиків таблиці "Питома вага" і "Сальдо" (експорт за мінусом імпорту). Формулу слід ввести в одній комірці, а потім протягнути до кінця таблиці;

2) у середовищі *MS Excel* створити вкладку "графіки динаміки експорту" і зробити 2 графіки:

на першому подати динаміку експорту України, країни з найменшими і найбільшими обсягами експорту;

на другому – динаміку експорту за будь-якими трьома країнами на вибір студента.

Для побудови графіків студентом можуть створюватися допоміжні таблиці.

Для створення діаграм виділити діапазон даних, натиснути кнопку типу діаграми "Гістограма" на панелі "Діаграми" вкладки "Вставка", підписати осі координат (шрифт 12 Times New Roman).

Назва рисунка має бути підписана під рисунком;

3) аналогічні графіки побудувати у вкладці "графіки динаміки імпорту";

4) скопіювати рисунки в *MS Word*;

5) у *MS Word* набрати висновки за результатами аналізу (0,5 – 1 сторінка). Висновки набрати з використанням інтервалу 1,2, шрифту Times New Roman 14 кеглю. Поля сторінки: верхнє і нижнє – по 2 см, лівє – 2,5 см, правє – 1,2 см.

Звіт з виконання лабораторної роботи повинен містити:

паперовий або електронний варіант 5 розрахункових таблиць у *MS Excel* у звичайному та формалізованому вигляді;

паперовий або електронний варіант графіків та висновків у *MS Word*.

Практичне заняття

Мінітренінг "Визначення вартості постачання на базових умовах Інкотермс-2020 у міжнародних контрактах"

Підприємство уклало контракт на продаж продукції. Сума контракту становить 100 тис. дол. США. Основне перевезення здійснює морський транспорт. Визначте вартість постачання товару на умовах EXW, FOB, CIF, DDP.

Вихідні дані для здійснення розрахунків наведено у табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Вихідні дані для визначення вартості постачання товару за міжнародними контрактами

Показники	Сума, тис. дол. США
Вартість товару, встановлена виробником	100,0
Імпортне мито	0,3
Вартість експортної ліцензії	1,0
Транспортні витрати до порту експорту	2,5
Транспортні витрати від порту до складу імпортера	2,7
Витрати на фрахтування судна	10,5
Витрати на завантажувально-розвантажувальні роботи	2,0
Витрати на страхування перевезень	4,0

Методичні рекомендації щодо проведення мінітренінгу

Академічна група розподіляється на чотири команди. Кожна команда виконує розрахунки за однією з умов постачань:

перша команда – умова постачання EXW;

друга команда – умова постачання FOB;

третя команда – умова постачання CIF;

четверта команда – умова постачання DDP.

Переможцем є команда, яка найшвидше і без помилок виконала розрахунки.

Розрахунки слід виконувати за рекомендаціями, наведеними далі.

Вартість постачання товару на базовій умові EXW дорівнює вартості товару, встановленій виробником.

Вартість постачання товару на базовій умові FOB визначається за формулою (5.1):

$$C_{\text{FOB}} = B + TE, \quad (5.1)$$

де C_{FOB} – вартість постачання товару на базовій умові FOB;

B – вартість товару, встановлена виробником;

TE – транспортні витрати до порту експорту товару.

Вартість постачання товару на базовій умові CIF визначається за формулою (5.2):

$$C_{\text{CIF}} = B + TE + E + \Phi + C, \quad (5.2)$$

де C_{CIF} – вартість постачання товару на базовій умові CIF;

E – вартість експортної ліцензії;

Φ – витрати на фрахтування судна;

C – витрати на страхування перевезень.

Вартість постачання товару на базовій умові DDP визначається за формулою (5.3):

$$C_{\text{DDP}} = B + TE + E + \Phi + C + I + TI + Z, \quad (5.3)$$

де I – імпортне мито;

TI – транспортні витрати від порту до складу імпортера;

Z – витрати на завантажувально-розвантажувальні роботи.

Практичні завдання для самодіагностики

Завдання 5.1. Проаналізуйте географічну структуру експорту. Вихідні дані для аналізу наведено у табл. 5.2.

Таблиця 5.2

Вихідні дані для аналізу географічної структури експорту [17]

Країни	Експорт продукції у минулому періоді		Експорт продукції у звітному періоді		Абсолютне відхилення	
	тис. дол. США	питома вага, %	тис. дол. США	питома вага, %	у сумі, тис. грн	у структурі, %
Усього	?	?	?	?	?	?
Республіка Молдова	707 583,5	?	789 204,3	?	?	?
Монако	1 344,2	?	650,4	?	?	?
Монголія	22 250,9	?	29 158,2	?	?	?
М'янма	44 375,8	?	35 671,0	?	?	?
Непал	14 176,5	?	17 723,4	?	?	?
Нігерія	94 709,3	?	105 219,9	?	?	?
Нідерланди	1 676 127,4	?	1 603 531,1	?	?	?
Нікарагуа	208,4	?	161,2	?	?	?
Німеччина	1 754 185,7	?	2 208 355,5	?	?	?
Нова Зеландія	2 039,9	?	5 200,4	?	?	?
Норвегія	19 295,8	?	27 976,8	?	?	?
ОАЕ	384 533,4	?	486 162,9	?	?	?
Оман	33 990,4	?	59 116,2	?	?	?
Пакистан	164 433,2	?	130 831,1	?	?	?
Палестина	21 830,9	?	24 164,4	?	?	?
Панама	28 125,8	?	7 231,7	?	?	?
Перу	21 840,5	?	8 479,1	?	?	?
Південна Африка	78 455,8	?	34 114,3	?	?	?
Південний Судан	1 732,4	?	2 954,8	?	?	?
Польща	2 724 589,7	?	3 257 248,5	?	?	?
Португалія	264 143,8	?	247 046,4	?	?	?
Пуерто-Рико	1 797,0	?	1 719,4	?	?	?
Республіка Македонія	30 694,8	?	15 818,9	?	?	?
Реюньйон	3 883,3	?	2 213,4	?	?	?
Російська Федерація	3 936 464,3	?	3 652 603,7	?	?	?
Руанда	1 932,7	?	795,9	?	?	?
Румунія	841 609,8	?	932 648,6	?	?	?
Сан-Марино	1 948,4	?	2 613,5	?	?	?
Саудівська Аравія	517 239,8	?	749 022,5	?	?	?
Сінгапур	65 016,0	?	165 717,1	?	?	?

Завдання 5.2. Проаналізувати географічну структуру експорту, імпорту та динаміку показників експорту та імпорту за вихідними даними, наведеними у табл. 5.3. Показники структури та динаміки експорту й імпорту слід подати графічно.

Таблиця 5.3

Географічна структура експорту та імпорту продукції [17]

Країни	Експорт продукції у минулому періоді		Імпорт продукції у звітному періоді		Експортно-імпортне сальдо	
	тис. дол. США	питома вага, %	тис. дол. США	питома вага, %	тис. дол. США	%
1	2	3	4	5	6	7
Усього	?	?	?	?	?	?
Білорусь	1 304 196,7	?	3 786 929,0	?	?	?
Болгарія	513 862,3	?	259 422,0	?	?	?
Болівія	833,4	?	236,7	?	?	?
Боснія і Герцеговина	32 039,8	?	12 527,7	?	?	?
Ботсвана	456,6	?	1 323,5	?	?	?
Бразилія	44 837,2	?	195 088,2	?	?	?
Буркіна-Фасо	11 576,1	?	2,7	?	?	?
Бурунді	267,9	?	692,1	?	?	?
Велика Британія	584 229,9	?	892 120,1	?	?	?
Венесуела	20 580,1	?	176,6	?	?	?
В'єтнам	132 023,0	?	414 623,1	?	?	?
Вірменія	136 697,1	?	21 083,4	?	?	?
Гондурас	149,2	?	4 250,0	?	?	?
Гренландія	0,2	?	7 595,1	?	?	?
Греція	279 900,7	?	270 459,0	?	?	?
Грузія	479 992,2	?	133 632,7	?	?	?
Габон	14 202,8	?	6,1	?	?	?
Гаїті	8 458,9	?	31,9	?	?	?
Гамбія	23 967,8	?	0,4	?	?	?
Гана	72 609,4	?	156 178,5	?	?	?
Гаяна	911,0	?	75 996,4	?	?	?
Гватемала	2 062,5	?	54 288,4	?	?	?
Гвінея	19 293,6	?	118 490,8	?	?	?
Гонконг	47 725,3	?	108 085,0	?	?	?
Данія	249 974,8	?	275 633,4	?	?	?
Джибуті	34 939,1	?	-	?	?	?
Домініканська Республіка	3 871,5	?	4 409,8	?	?	?
Еквадор	908,1	?	76 142,5	?	?	?
Еритрея	928,2	?	0,4	?	?	?
Естонія	152 061,5	?	95 790,9	?	?	?
Ефіопія	93 419,6	?	3 308,9	?	?	?

1	2	3	4	5	6	7
Єгипет	1 556 938,4	?	96 783,0	?	?	?
Італія	2 628 763,8	?	2 033 022,5	?	?	?

Завдання 5.3. Визначте експортно-імпортне сальдо зовнішньої торгівлі за даними табл. 5.4. Графічно подайте значення експортно-імпортного сальдо за п'яти країнами з найбільшим і найменшим товарообігом.

Таблиця 5.4

Вихідні дані для аналізу експортно-імпортного сальдо [17]

Країна	Обсяги експорту, тис. дол. США	Обсяги імпорту, тис. дол. США	Експортно- імпортне сальдо, тис. дол. США
1	2	3	4
США	1 111 359,4	2 962 372,5	?
Сьєрра-Леоне	4 315,5	501,4	?
Таджикистан	34 431,1	654,5	?
Таїланд	228 577,9	198 521,5	?
Тайвань, Провінція Китаю	68 840,0	252 034,6	?
Танзанія, Об'єднана Республіка	17 419,7	12 739,0	?
Того	15 928,7	2,2	?
Туніс	392 009,1	23 603,1	?
Туреччина	2 352 356,0	1 714 301,8	?
Туркменистан	56 835,9	144 407,9	?
Тринідад і Тобаґо	653,9	342,2	?
Уґанда	12 230,3	7 226,4	?
Угорщина	1 646 045,9	1 260 239,9	?
Узбекистан	286 023,2	121 381,1	?
Уругвай	504,3	12 783,7	?
Фарерські Острови	–	8 672,0	?
Філіппіни	329 405,2	58 565,8	?
Фінляндія	80 642,8	326 187,7	?
Мальвінські Острови	–	1 184,6	?
Франція	537 647,1	1 480 571,5	?
Хорватія	35 010,5	46 453,3	?
Центральноафриканська Республіка	710,0	1,5	?
Чад	1 690,2	–	?
Чехія	878 035,7	1 034 786,6	?
Чилі	8 028,8	43 416,1	?
Чорногорія	6 997,8	647,7	?
Швейцарія	108 638,1	1 644 924,6	?
Швеція	70 190,2	465 479,2	?

1	2	3	4
Шри-Ланка	40 837,6	39 755,1	?
Японія	231 866,2	737 435,4	?
США	1 111 359,4	2 962 372,5	?

Методичні рекомендації щодо виконання завдань для самодіагностики

Завдання 5.1. Географічна структура експорту продукції аналізується шляхом розрахунку питомої ваги кожної країни у загальному обсязі експорту. Питома вага визначається у минулому і звітному періодах. Абсолютне відхилення у сумі визначається як різниця між обсягами експорту звітному та минулому періодах. Абсолютне відхилення у структурі – це різниця між питомою вагою експорту окремих країну звітному і минулому періодах. Розрахунки можуть бути виконані з застосуванням *MS Excel*. Формули вносяться у комірки першого рядка, а потім протягуються до кінця таблиці. За результатами розрахунків слід зробити висновки щодо динаміки експорту.

Завдання 5.2. Завдання слід виконувати у такій послідовності:

- 1) визначення питомої ваги експорту за кожною країною в загальному обсязі експорту;
- 2) визначення питомої ваги імпорту за кожною країною в загальному обсязі імпорту;
- 3) визначення експортно-імпортного-сальдо в абсолютному вираженні як різниці між сумою експорту та сумою імпорту;
- 4) визначення експортно-імпортного сальдо у відсотковому вираженні як різниці між питомою вагою експорту та питомою вагою імпорту за окремими країнами;
- 5) підготовка висновків щодо динаміки експортно-імпортного сальдо.

Завдання 5.3. Експортно-імпортне сальдо слід визначити як різницю між обсягами експорту та імпорту із застосуванням *MS Excel*. Експортно-імпортне сальдо за п'ятьма країнами з найбільшим і п'яти країнах з найменшим значенням слід подати графічно у вигляді гістограми, побудованої у *MS Excel*. За результатами аналізу слід зробити висновки щодо динаміки експортно-імпортного сальдо.

Змістовий модуль 2. Умови укладання та виконання міжнародних контрактів

Тема 6. Поняття про Інкотермс і його застосування у міжнародній практиці

Мета – формування навичок застосування на практиці різних версій Інкотермс.

Основні терміни та поняття: міжнародні правила постачання; Інкотермс-2000; Інкотермс-2010; Інкотермс-2020.

Лабораторна робота "Оцінювання товарної структури експортних та імпорتنих операцій в Україні"

Проаналізувати товарну структуру експорту та імпорту, визначити експортно-імпортне сальдо із застосуванням *MS Excel*. У табличній формі подати результати аналізу та формалізований вигляд розрахунків. Графічно зобразити: 1) динаміку імпорту (експорту) по Україні в цілому та видам діяльності з найбільшим і найменшим обсягами імпорту (експорту); 2) динаміку імпорту (експорту) за трьома будь-якими видами діяльності на вибір студента. За результатами аналізу зробити висновки із застосуванням *MS Word*. Вихідні дані наведено в додатку Г.

Методичні рекомендації до виконання лабораторної роботи

Послідовність виконання завдання:

1) дані з додатку Г скопіювати в середовище *MS Excel* і виконати розрахунки стовпчиків таблиці "Питома вага" і "Сальдо" (експорт за мінусом імпорту). Формулу слід ввести в одній комірці, а потім протягнути до кінця таблиці;

2) у середовищі *MS Excel* створити вкладку "графіки динаміки експорту" і зробити 2 графіки:

на першому подати динаміку експорту України, товарами з найменшими і найбільшими обсягами експорту;

на другому – динаміку експорту за будь-якими трьома видами продукції на вибір студента.

Для побудови графіків студентом можуть створюватися допоміжні таблиці.

Для створення діаграм виділити діапазон даних, натиснути кнопку типу діаграми "Гістограма" на панелі "Діаграми" вкладки "Вставка", підписати осі координат (шрифт 12 Times New Roman). Назва рисунка має бути підписана під рисунком;

3) аналогічні графіки побудувати у вкладці "графіки динаміки імпорту";

4) скопіювати рисунки в *MS Word*;

5) у *MS Word* набрати висновки за результатами аналізу (0,5 – 1 сторінка). Висновки набрати з використанням інтервалу 1,2, шрифту Times New Roman 14 кеглю. Поля сторінки: верхнє і нижнє – по 2 см, лівє – 2,5 см, правє – 1,2 см.

Звіт з виконання лабораторної роботи повинен містити:

паперовий або електронний варіант 5 розрахункових таблиць у MS Excel у звичайному та формалізованому вигляді;

паперовий або електронний варіант графіків та висновків у MS Word.

Семінарське заняття

1. Етапи видозміни Інкотермс.
2. Відмінності Інкотермс-1990 та Інкотермс-2000.
3. Спільні і відмінні риси Інкотермс-2000 та Інкотермс-2010.
4. Відмінності Інкотермс-2010 та Інкотермс-2020.
5. Трактуння базових умов постачань в різних версіях Інкотермс.

Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарського заняття

Підготовку до семінарського заняття слід здійснювати шляхом опрацювання літературних джерел [1 – 7; 10 – 13; 15 – 17].

Практичні завдання для самодіагностики

Завдання 6.1 Проаналізуйте товарну структуру експорту за вихідними даними, наведеними у табл. 6.1. Зробіть висновки щодо змін у товарній структурі та найбільш значимих товарних позицій у структурі експорту України.

Вихідні дані для аналізу товарної структури експорту України [17]

Види продукції	Обсяги експорту, тис. дол. США	Питома вага у загальному обсязі експортних постачань, %
Усього	?	?
1. Продукти з м'яса, риби	21 747,0	?
2. Цукор і кондитерські вироби з цукру	366 878,1	?
3. Какао та продукти з нього	204 076,5	?
4. Готові продукти із зерна	268 310,0	?
5. Продукти переробки овочів	172 289,8	?
6. Алкогольні й безалкогольні напої та оцет	229 841,7	?
7. Залишки та відходи харчової промисловості	1 224 764,2	?
8. Тютюн і промислові замітники тютюну	398 709,1	?
9. Сіль, сірка, землі та каміння	443 055,1	?
10. Руди, шлак і зола	3 035 252,9	?
11. Палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки	861 312,5	?
12. Продукти неорганічної хімії	883 220,4	?
13. Органічні хімічні сполуки	229 546,2	?
14. Фармацевтична продукція	216 178,0	?
15. Добрива	70 393,2	?
16. Екстракти дубильні	101 328,6	?
17. Ефірні олії	124 480,0	?
18. Продукти з м'яса, риби	21 747,0	?
19. Цукор і кондитерські вироби з цукру	366 878,1	?
20. Какао та продукти з нього	204 076,5	?
21. Готові продукти із зерна	268 310,0	?
22. Продукти перероблення овочів	172 289,8	?
23. Різні харчові продукти	131 984,3	?
24. Алкогольні й безалкогольні напої та оцет	229 841,7	?
25. Залишки та відходи харчової промисловості	1 224 764,2	?
26. Тютюн і промислові замітники тютюну	398 709,1	?
27. Шовк	21,9	?
28. Вовна	7 654,8	?
29. Бавовна	2 702,9	?
30. Спеціальні тканини	3 562,4	?
31. Текстильні матеріали	10 710,8	?
32. Трикотажні полотна	9 886,7	?

Завдання 6.2. Здійсніть розрахунок експортно-імпортного сальдо за товарною номенклатурою за вихідними даними, наведеними у табл. 6.2.

**Вихідні дані для аналізу експортно-імпортного сальдо
за товарною номенклатурою [17]**

Товарна номенклатура	Обсяги експорту, тис. дол. США	Обсяги імпорту, тис. дол. США	Експортно-імпортне сальдо, тис. дол. США
1. Продукти з м'яса, риби	15 551,3	82 072,3	?
2. Цукор і кондитерські вироби з цукру	417 349,4	47 591,0	?
3. Какао та продукти з нього	183 736,2	236 206,4	?
4. Готові продукти із зерна	296 408,3	117 821,5	?
5. Продукти перероблення овочів	176 497,5	142 355,8	?
6. Різні харчові продукти	121 045,9	363 877,4	?
7. Алкогольні і безалкогольні напої та оцет	209 235,6	372 829,9	?
8. Залишки і відходи харчової промисловості	1 051 170,0	167 720,3	?
9. Тютюн і промислові замітники тютюну	355 728,8	404 541,3	?
10. Сіль, сірка, землі та каміння	421 766,4	250 570,3	?
11. Руди, шлак і зола	2 735 727,6	554 589,9	?
12. Палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки	790 227,9	11 699 572,3	?
13. Продукти неорганічної хімії	780 569,9	378 958,7	?
14. Добрива	129 233,8	1 126 827,3	?
15. Екстракти дубильні	84 708,6	359 424,2	?
16. Ефірні олії	109 276,4	599 668,9	?
17. Мило, поверхнево-активні органічні речовини	52 846,7	303 314,1	?
18. Білкові речовини	48 448,3	104 600,2	?
19. Порох і вибухові речовини	13 620,7	13 158,7	?
20. Фотографічні або кінематографічні товари	365,8	27 470,1	?

**Методичні рекомендації щодо виконання завдань
для самодіагностики**

Завдання 6.1. Питома вага експорту окремих товарних груп у загальному обсязі експортних поставок визначається як відношення суми експорту за окремими товарними групами до загального обсягу експорту.

Завдання 6.2. Експортно-імпортне сальдо за товарною номенклатурою визначається як різниця між обсягом експорту й обсягом імпорту за кожною з товарних номенклатур.

Тема 7. Базові умови постачання в Інкотермс-2020

Мета – формування навичок застосування базових умов постачань Інкотермс-2020.

Основні терміни та поняття: базові умови постачання; Інкотермс-2020; Інкотермс-2010.

Семінарське заняття

1. Сутність Інкотермс-2020.
2. Базові умови постачань Інкотермс-2020, що використовуються під час морських перевезень.
3. Базові умови постачань Інкотермс-2020, що використовуються під час сухопутних перевезень.
4. Переваги і недоліки базових умов постачань Інкотермс-2020.
5. Умови постачань, які не ввійшли до Інкотермс-2020.

Методичні рекомендації щодо підготовки до заняття

Підготовку до семінарського заняття слід здійснювати шляхом опрацювання літературних джерел [1 – 4; 9 – 12; 15 – 17].

Лабораторна робота

"Визначення вартості міжнародного контракту за базовими умовами постачань"

Завдання 7.1. У січні 2022 року фірма отримала замовлення на постачання у квітні 2022 року турбогенератора потужністю 100 МВт. Визначити надбавку до ціни за цим контрактом на дату його виконання (постачання обладнання), якщо:

- базова ціна (вихідна) – 1 млн дол. США;
- частка постійних затрат у базовій ціні – 26 %;
- частка витрат на заробітну плату – 40 %;
- частка витрат на сировину й матеріали – 34 %;
- індекс заробітної плати (на дату виконання контракту) – 105,5 %;
- індекс зміни цін на сировину та матеріали (на дату виконання контракту) – 107,5 %.

Завдання 7.2. Українське підприємство "Арт-Дизайн", яке спеціалізується на виробництві жіночого одягу, уклало контракт на постачання

своєї продукції до Угорщини. Підготуйте розрахунки для специфікації товару у міжнародному контракті за вихідними даними, наведеними у табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Інформація щодо товарів, які реалізуються у рамках міжнародного контракту постачання

Найменування товару	Кількість, шт.	Ціна товару, євро/шт.	Собівартість виготовлення товару, грн
Блузи жіночі з бавовни	4 000	45	385
Блузи жіночі з синтетичних волокон	2 000	30	290

Методичні рекомендації щодо виконання лабораторної роботи

Завдання 7.1. Завдання слід виконати в середовищі *MS Excel*. Для виконання завдання слід побудувати і заповнити табл. 7.2.

Таблиця 7.2

Форма таблиці для здійснення розрахунків в середовищі *MS Excel*

Показники	Частка витрат	Індекси зміни витрат	Базова ціна (довідково для розрахунків), дол. США	Сума витрат, дол. США
1	2	3	4	5
Постійні витрати				?
Витрати на зарплату				?
Витрати на сировину і матеріали				?
Усього	–	–	–	?

У табл. 7.2 слід внести вихідні дані у стовпчики таблиці під номерами 2, 3, 4. Суму витрат (стовпчик 5 табл. 7.2) слід визначати як добуток частки витрат (стовпчик 2 табл. 7.2), індексу зміни витрат (стовпчик 3 табл. 7.2) і базової ціни товару (стовпчик 4 табл. 7.2).

Розрахунки слід подати в *MS Excel* у звичайному та формалізованому вигляді.

Завдання 7.2. Завдання бажано виконати в середовищі *MS Excel*. Для виконання завдання слід побудувати і заповнити табл. 7.3.

У табл. 7.3 слід заповнити на основі вихідних даних стовпчики таблиці під номерами 2, 3, 6.

Валютний курс слід взяти на рівні курсу НБУ на день виконання завдання (стовпчик 4 табл. 7.3). Ціна у грн (стовпчик 5 табл. 7.3) визначається як добуток ціни товару в євро (стовпчик 3 табл. 7.3) та курсу євро (стовпчик 4 табл. 7.3).

Таблиця 7.3

Форма таблиці для здійснення розрахунків у середовищі *MS Excel*

Товари	Кількість, шт.	Ціна товару, в євро	Курс євро	Ціна, грн	Собівартість одиниці, грн	Вартість товару, євро	Вартість товару, грн	Собівартість партії товару, грн	Валовий прибуток на партію товару, грн	Валовий прибуток на одиницю товару, грн
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Блузи жіночі з бавовни			?	?		?	?	?	?	?
Блузи жіночі з синтетичних тканин			?	?		?	?	?	?	?
Усього	–	–	–	–	–	?	?	?	?	?

Вартість товару в євро (стовпчик 7 табл. 7.3) визначається як добуток кількості товару (стовпчик 2 табл. 7.3) і ціни товару в євро (стовпчик 3 табл. 7.3).

Вартість товару в грн (стовпчик 5 табл. 7.3) визначається як добуток кількості товару (стовпчик 2 табл. 7.3) і ціни товару в грн (стовпчик 5 табл. 7.3).

Собівартість партії товару (стовпчик 9 табл. 7.3) слід визначати як добуток собівартості одиниці товару (стовпчик 6 табл. 7.3) і кількості товару (стовпчик 2 табл. 7.3).

Валовий прибуток визначається як різниця між вартістю товару та собівартістю. Тому валовий прибуток на партію товару (стовпчик 10 табл. 7.3) визначається як різниця між вартістю товару в грн (стовпчик 8 табл. 7.3) і собівартістю партії товарів (стовпчик 9 табл. 7.3).

Валовий прибуток на одиницю товару (граф 11 табл. 7.3) визначається як різниця між ціною одиниці товару в грн (стовпчик 5 табл. 7.3) і собівартістю одиниці продукції (стовпчик 6 табл. 7.3). Розрахунки слід навести в *MS Excel* у звичайному та формалізованому вигляді.

Практичне завдання для самодіагностики

Завдання 7.3. Заповніть таблицю розподілу витрат між контрагентами та переходу ризиків відповідно до положень Інкотермс-2020. Результати виконання завдання подати у формі табл. 7.4.

Таблиця 7.4

Розподіл витрат та перехід ризиків між контрагентами відповідно до базисних умов постачання в редакції Інкотермс-2020

Умова	Відвантаження	Митниця експорт	Завантаження на транспорт	Доставка в порт	Завантаження на судно	Перевезення фрахт	Вивантаження з судна	Страховання товару	Доставка до місця	Розвантаження на місці	Таможня імпорт
EXW											
FCA											
FAS											
FOB											
CFR											
CIF											
CIP											
CPT											
DAP											
DPU											
DDP											

Методичні рекомендації щодо виконання завдання для самодіагностики

У табл. 7.4 слід застосовувати такі умовні позначення:

+ обов'язки продавця;

– обов'язки покупця;

P – передача ризиків.

Тема 8. Валютно-фінансові умови міжнародних контрактів

Мета – формування навичок визначення валютно-фінансових умов міжнародних контрактів.

Основні терміни та поняття: валютно-фінансові умови міжнародних контрактів; міжнародні контракти; векселі; чеки; поштовий переказ; система SWIFT.

Лабораторна робота

у формі рольової гри "Умови укладання міжнародного контракту"

Під час рольової гри слід використати такі умови під час підготовки міжнародного контракту:

1. Продавець:

фірма "SEPTUR", Lexington, KY 40504, Kentucky (м. Костанай), USA в особі директора Тосквіної Р., що діє на підставі Статуту.

2. Покупець: ПАТ "Край", Україна, 46004, м. Харків, в особі Тополинської Н. А., що діє на підставі Статуту.

3. Товар:

пшениця м'яких сортів третього класу, вирощена на території України.

4. Якість:

відповідно до ДСТУ ISO 9001:2015.

5. Кількість:

3 500 (три тисячі п'ятсот) тонн ($\pm 5\%$ за опціоном продавця і загальною контрактною вартістю).

6. Вага:

визначається накладною, що оформлена за визначеним зразком і завірена. Покупець має право надіслати представника Незалежної інспекційної комісії на місце навантаження за свій рахунок. Результати інспектора вважати правильними для двох сторін.

7. Упаковка:

насіпом у відповідних для транспортування зерна вагонах.

8. Ціна:

обговорюється покупцем і продавцем, у доларах США (у тому числі ПДВ за нульовою ставкою оподаткування) за одну метричну тону на умовах ДАФ кордон Україна (Інкотермс-2020).

9. Загальна сума:

обговорюється покупцем і продавцем.

Термін постачання: до 01.03 поточного року.

10. Умови постачання:

продавець не пізніше 10-ти днів з моменту підписання контракту повідомляє засобами зв'язку факсом покупця про такі дані: назва, код станції відвантаження. Покупець (п. 13) з моменту отримання повідомлення повинен надати такі відомості: диспетчерській службі станції відправлення про готовність прийняти вантаж; про оплату транспортних послуг російською та українською залізницями.

11. Оплата:

покупець проводить оплату протягом 10 (десяти) банківських днів з моменту отримання на станції покупця кожної партії. Товар відвантажується партіями, орієнтовано по 1 (одній) тисячі тонн. Банківські витрати на території покупця за рахунок покупця. Банківські витрати за межами території покупця – за рахунок продавця.

12. Відвантажувальні документи:

оригінал сертифікату про походження товару;

оригінал фітосанітарного сертифікату;

оригінал сертифікату відповідності.

13. Супроводжувальні документи:

Інвойс;

оригінал залізничної накладної (на кожен вагон);

оригінал сертифіката відповідності;

митна декларація;

оригінал сертифіката походження;

оригінал протоколу лабораторних випробувань;

фітосанітарний сертифікат.

14. Відвантажувальна документація:

не пізніше трьох банківських днів після отримання продавець інформує покупця через факс або електронну пошту про такі відомості:

дату і назву станції відвантаження;

номери і вагу вагонів;

номери залізничних накладних.

Методичні рекомендації до рольової гри

Академічна група повинна розділитися на такі структурні підрозділи із чітким виконанням рольових функцій:

- представники продавця (до 8 осіб);
- представники покупця (до 8 осіб);
- юрист продавця (1 особа);
- юрист покупця (1 особа);
- представники перевізника (2 особи);
- представники страхової організації (2 особи);
- незалежний консультант (викладач).

Студентам необхідно самим укласти міжнародний контракт, навести приклад предмету контракту: товару та супроводжувальні умови, форс-мажорні обставини, обґрунтувати доцільність кожного з альтернативних варіантів.

Етапи гри:

1) команди продавця і покупця готують проекти контракту, вказуючи ціну товару.

До міжнародного контракту має бути прикладено обґрунтування ціни товару;

2) попередньо команди покупця і продавця можуть здійснити переговори з перевізником і страховою організацією;

Цьому процесу може передувати аналіз ринків страхових та транспортних послуг та попередній розрахунок витрат на транспортування та страхування;

3) після досягнення попередніх домовленостей з перевізником і страховою організацією покупець і продавець організують переговорний процес;

4) у ході переговорів покупець і продавець мають досягти згоди і укласти міжнародний контракт на найбільш вигідних для себе умовах;

5) завершенням гри є підписання міжнародного контракту в двох екземплярах.

Під час рольової гри може бути використаний приклад форми міжнародного контракту, наведений у додатку А.

Міжнародний контракт має бути підготовлений українською і англійською мовою.

Практичні завдання для самодіагностики

Завдання 8.1. Розрахуйте величину курсу гривні (UAH) до американського долара (USD) за прямим і зворотним котируваннями, використовуючи принцип паритету купівельної спроможності (ПКС), якщо стандартний набір споживчих благ у США коштує 1 200 дол. США, а в Україні – 7 500 грн.

Завдання 8.2. Розрахуйте номінальні й реальні курси долара США і гривні України за прямим і зворотним котируванням, якщо офіційно за 650 гривень отримували 23 долари, а приріст цін в Україні та США склав 12 і 8 % відповідно.

Методичні рекомендації щодо виконання завдань для самодіагностики

Завдання 8.1. Величина курсу гривні за прямим котирування визначається як відношення вартості споживчих благ у доларах США до вартості споживчих благ у національній валюті.

Величина курсу гривні за зворотним котирування визначається як відношення вартості споживчих благ у національній валюті до вартості споживчих благ у доларах США.

Завдання 8.2. Номінальні курси долара США визначаються:

за прямим котируванням: відношення суми в національній валюті до суми в доларах США;

за зворотним котируванням відношення суми у доларах США до суми національній валюті.

Реальні курси долара США визначаються:

за прямим котируванням: як номінальний курс за прямим котируванням, помножений на відношення коефіцієнта приросту цін в Україні до коефіцієнта приросту цін у США;

за зворотним котируванням: як номінальний курс за зворотним котируванням, помножений на відношення коефіцієнта приросту цін у США до коефіцієнта приросту цін в Україні.

Тема 9. Транспортні умови міжнародних контрактів

Мета – формування навичок визначення транспортних умов міжнародних контрактів.

Основні терміни та поняття: міжнародні перевезення; транспорт; транспортна логістика; авіаперевезення; вантажний транспорт; трубопровідний транспорт; морський транспорт.

Семінарське заняття

1. Поняття про транспортну логістику.
2. Організація транспортних перевезень за умовами постачань Інкотермс-2020.
3. Переваги повітряного транспорту.
4. Переваги і недоліки автомобільного транспорту.
5. Переваги і недоліки залізничного транспорту.
6. Переваги і недоліки водного транспорту.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Підготовку до семінарського заняття слід здійснювати шляхом опрацювання літературних джерел [1 – 3; 5 – 11; 13; 15; 16].

Практичне завдання для самодіагностики

Завдання 9.1. Вказати вид транспорту, що застосовується за кожною з базових умов постачань Інкотермс-2020 та визначити платника транспортних витрат. Результат слід подати у табличній формі.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання для самодіагностики

Завдання слід оформити у вигляді табл. 9.1.

Таблиця 9.1

Зведена таблиця транспортних умов міжнародних контрактів

Базові умови постачань за Інкотермс-2020	Вид транспорту	Платник транспортних витрат
1	2	3

Тема 10. Економічні умови міжнародних контрактів

Мета – формування навичок визначення економічних умов міжнародних контрактів.

Основні терміни та поняття: міжнародний контракт; ціна; страхування; ефективність; ефективність міжнародного контракту.

Лабораторна робота 7

"Оцінювання видової, географічної та регіональної структур зовнішньої торгівлі послугами"

Проаналізувати географічну, регіональну та видову структури зовнішньої торгівлі послугами, визначити експортно-імпортне сальдо із застосуванням *MS Excel*. У табличній формі подати результати аналізу та формалізований вигляд розрахунків. Графічно зобразити: 1) динаміку імпорту та експорту послуг по Україні в цілому; 2) динаміку експорту країн з найбільшим і найменшим обсягами експорту; 3) динаміку імпорту країн з найбільшим і найменшим обсягами імпорту. За результатами аналізу зробити висновки із застосуванням *MS Word*. Вихідні дані наведено в додатку Д.

Методичні рекомендації до виконання лабораторної роботи

1) вихідні дані, наведені у додатку Д, слід скопіювати в середовище *MS Excel*, створивши вкладки, які відповідають назві табл. Д.1, Д.2, Д.3. Надалі слід виконати розрахунки стовпчиків таблиці "Питома вага" і "Сальдо" (експорт за мінусом імпорту) у вкладках: "географічна структура", "видова структура", "регіональна структура".

Формулу слід ввести в одній комірці, а потім протягнути до кінця таблиці;

2) у вкладці "графіки динаміки експорту та імпорту" зробити два графіки:

на першому – динаміку імпорту країн із найбільшим і найменшим обсягами імпорту;

на другому – динаміку експорту країн із найбільшим і найменшим обсягами експорту.

Для побудови графіків студентом можуть створюватися допоміжні таблиці.

Для створення діаграм виділити діапазон даних, натиснути кнопку типу діаграми "Гістограма" на панелі "Діаграми" вкладки "Вставка", підписати осі координат (шрифт 12 Times New Roman). Назва рисунка має бути підписана під рисунком.

3) скопіювати рисунки в *MS Word*;

4) у *MS Word* набрати висновки за результатами аналізу (0,5 – 1 сторінка). Висновки набрати з використанням інтервалу 1,2, шрифту Times New Roman 14 кеглю. Поля сторінки: верхнє і нижнє – по 2 см, лівє – 2,5 см, правє – 1,2 см.

Звіт з виконання лабораторної роботи повинен містити:

паперовий або електронний варіант трьох розрахункових таблиць в *MS Excel* у звичайному та формалізованому вигляді;

паперовий або електронний варіант графіків та висновків у *MS Word*.

Практичне заняття

10.1. Оцінювання валютної ефективності міжнародних контрактів (макрорівень).

Завдання 10.1. Величина експорту країни становить 3,5 % від показника ВВП, імпорту – 6 млрд дол. США, ВВП – 200 млрд дол. США. Знайдіть і прокоментуйте величини:

- 1) сальдо торговельного балансу (чистого експорту);
- 2) зовнішньоторговельного обороту країни;
- 3) експортної квоти;
- 4) імпортної квоти;
- 5) зовнішньоторговельної квоти країни.

Чи є економіка даної країни відкритою?

10.2. Оцінювання ефективності міжнародних контрактів (мікрорівень).

Завдання 10.2. Підприємство експортує продукцію, за яку отримало виторг у сумі 68,24 млн дол. США. Витрати на виробництво товару складають 64,00 млн грн. На весь валютний виторг підприємство закупило товар, ціна якого на внутрішньому ринці становить 74,52 млн грн. Розрахувати валютну ефективність-імпортних операцій; визначити економічний ефект; оцінити збалансованість експортно-імпортних операцій підприємства.

Методичні рекомендації до виконання практичних завдань

Завдання 10.1. Завдання слід виконувати у такій послідовності:

- 1) визначити суму експорту, шляхом множення обсягу ВВП на відсоток експорту від показника ВВП;
- 2) визначити сальдо торговельного балансу (чистого експорту) як різницю між обсягами експорту та імпорту;
- 3) визначити величину зовнішньоторговельного обороту країни як суму експорту та імпорту;
- 4) визначити експортну квоту як відношення експорту до обсягу ВВП;
- 5) визначити імпортну квоту як відношення імпорту до обсягу ВВП;
- 6) визначити зовнішньоторговельну квоту як суму експортної та імпортної квоти.

Відкритість економіки визначається з огляду на значення експортної квоти. Відкритою економіка є, якщо експортна квота перевищує 10 %.

Завдання 10.2. Валютна ефективність експорту визначається за формулою (10.1):

$$BE = \frac{BB}{BP}, \quad (10.1)$$

де BB – валютний виторг, млн дол. США;

BP – витрати на виробництво продукції, млн грн.

Валютна ефективність імпорту визначається за формулою (10.2):

$$BI = \frac{BЦ}{BB}, \quad (10.2)$$

де BB – валютний виторг, млн дол. США;

BЦ – вартість імпортованого товару на внутрішньому ринку.

Ефект експорту визначається за формулою (10.3):

$$EE = BB \times BI - BP. \quad (10.3)$$

Ефект імпорту визначається за формулою (10.4):

$$EI = BЦ - BB / BE. \quad (10.4)$$

Абсолютна збалансованість наявна, якщо $EE = EI$.

Практичні завдання для самодіагностики

Завдання 10.3. Проаналізуйте регіональну структуру зовнішньої торгівлі послугами, визначте експортно-імпортне сальдо із застосуванням MS Excel. У табличній формі подайте результати аналізу та формалізований вигляд розрахунків. Вихідні дані наведено у табл. 10.1.

Таблиця 10.1

Вихідні дані для аналізу регіональної структури експорту та імпорту послуг [17]

Області	Експорт послуг, тис. дол. США		Імпорт послуг, тис. дол. США		Експортно-імпортне сальдо
	тис. дол. США	питома вага, %	тис. дол. США	питома вага, %	
Україна	8 951 712,0	?	4 724 131,6	?	?
Вінницька	92 216,7	?	19 312,7	?	?
Волинська	77 676,3	?	26 522,3	?	?
Дніпропетровська	95 035,0	?	182 817,0	?	?
Донецька	62 645,2	?	104 059,9	?	?
Житомирська	63 816,6	?	16 926,6	?	?
Закарпатська	227 384,5	?	23 047,2	?	?
Запорізька	125 137,4	?	21 957,4	?	?
Івано-Франківська	50 955,4	?	20246,2	?	?
Київська	253 211,2	?	117 574,4	?	?
Кіровоградська	22 519,4	?	10 770,0	?	?
Луганська	21 661,6	?	24 307,9	?	?
Львівська	423 127,1	?	53 337,6	?	?
Миколаївська	355 842,3	?	24 656,4	?	?
Одеська	581 114,4	?	177 339,8	?	?
Полтавська	40 953,1	?	81 291,2	?	?
Рівненська	42 275,7	?	12 699,8	?	?
Сумська	25 079,6	?	14 562,3	?	?
Тернопільська	71 686,9	?	5 485,7	?	?
Харківська	268 941,6	?	45 701,6	?	?
Херсонська	23 149,8	?	8 035,7	?	?
Хмельницька	16 451,7	?	16 212,9	?	?
Черкаська	26 348,5	?	12 873,7	?	?
Чернівецька	30 302,2	?	22 19,4	?	?
Чернігівська	20 645,5	?	20 561,2	?	?
м. Київ	2 791 377,2	?	2 454 544,4	?	?

Графічно зобразіть:

- 1) динаміку імпорту й експорту послуг по Україні загалом;
- 2) динаміку експорту областей з найбільшим і найменшим обсягами експорту;
- 3) динаміку імпорту областей з найбільшим і найменшим обсягами імпорту.

За результатами аналізу зробіть висновки з застосуванням *MS Word*.

Завдання 10.4. Проаналізуйте географічну структуру експорту, імпорту послуг і динаміку показників експорту та імпорту за вихідними даними, наведеними у табл. 10.2. Динаміку експортно-імпортного сальдо п'яти країн з найбільшим і найменшим його значенням слід подати графічно.

Таблиця 10.2

Вихідні дані для аналізу географічної структури експорту та імпорту послуг [17]

Країни	Експорт послуг		Імпорт послуг		Експортно-імпортне сальдо
	тис. дол. США	питома вага, %	тис. дол. США	питома вага, %	
1	2	3	4	5	6
Австралія	4 350,8	?	1 385,0	?	?
Австрія	167 372,2	?	70 122,8	?	?
Азербайджан	24 191,3	?	10 292,2	?	?
Албанія	734,6	?	1 436,0	?	?
Білорусь	108 490,5	?	92 931,5	?	?
Болгарія	26 529,0	?	19 491,9	?	?
Бразилія	423,3	?	2 036,3	?	?
Естонія	120 190,6	?	29 232,2	?	?
Ефіопія	979,7	?	424,3	?	?
Єгипет	56 539,2	?	135 253,3	?	?
Німеччина	422 720,5	?	285 047,9	?	?
Нова Зеландія	323,0	?	174,7	?	?
Норвегія	29 236,9	?	16 670,2	?	?
ОАЕ	240 623,6	?	73 461,5	?	?
Оман	2 409,9	?	81,8	?	?
Туніс	1 404,8	?	4043,7	?	?
Туреччина	149 564,6	?	410 428,7	?	?
Туркменістан	11 066,3	?	6 004,2	?	?

1	2	3	4	5	6
Узбекистан	8 141,2	?	1 956,2	?	?
Чорногорія	2 261,5	?	7 350,1	?	?
Швейцарія	711 010,3	?	144 211,7	?	?
Швеція	68 803,6	?	35 607,0	?	?
Шри-Ланка	3 667,6	?	4 651,1	?	?
Ямайка	74,4	?	31,3	?	?
Японія	6 190,3	?	11 027,4	?	?
Країни ЄС	3 092 014,8	?	2 562 920,4	?	?

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Завдання 10.3. Завдання слід виконувати у такій послідовності:

- 1) визначення питомої ваги експорту за кожною областю України у загальному обсязі експорту;
- 2) визначення питомої ваги імпорту за кожною областю України у загальному обсязі імпорту;
- 3) визначення експортно-імпортного-сальдо в абсолютному вираженні як різниці між сумою експорту та сумою імпорту;
- 4) побудова в MS Excel три гістограми. Перша – співвідношення експорту й імпорту загалом по Україні. Друга гістограма – динаміка експорту областей з найбільшими і найменшими його обсягами. Третя гістограма – динаміка імпорту областей з найбільшими і найменшими його обсягами;
- 5) підготовка висновків щодо динаміки експортно-імпортного сальдо послуг в Україні.

Розрахунки слід виконати також у *MS Excel*.

Завдання 10.4. Завдання слід виконувати у такій послідовності:

- 1) визначення питомої ваги експорту послуг за кожною країною у загальному обсязі експорту;
- 2) визначення питомої ваги імпорту послуг за кожною країною у загальному обсязі імпорту;
- 3) визначення експортно-імпортного-сальдо в абсолютному вираженні як різниці між сумою експорту та сумою імпорту послуг;
- 4) підготовка висновків щодо динаміки експортно-імпортного сальдо. Висновки слід робити на основі гістограми, що містить динамку експортно-імпортного сальдо п'яти країн з найбільшим і п'яти країн з найменшим його значенням. Цю гістограму слід побудувати в *MS Excel*.

Рекомендована література

Основна

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч.-метод. посіб. / Л. Л. Носач, В. О. Козуб, П. Л. Гринько, А. С. Дядін. – Харків : Вид. "Монограф", 2015. – 320 с.

2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : навч. посіб. / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, М. А. Заєць та ін. ; за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, М. А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – Київ : Освіта України, 2012. – 272 с.

Додаткова

3. Архієреєв С. І. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини : навч. посіб. для студ. зі спец. "Економіка", "Облік та оподаткування", "Менеджмент", "Маркетинг", "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" / [С. І. Архієреєв, Н. М. Волоснікова, С. О. Климова] ; за ред. проф. С. І. Архієреєва ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. – 233 с.

4. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – 4-те вид., перероб. і допов. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 452 с.

5. Дахно І. І. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська ; [за ред. І. І. Дахна]. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 355 с.

6. Зовнішньоекономічні операції і контракти : навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Я. С. Крап'як та ін. – Київ : ЦНЛ, 2004. – 608 с.

7. Князь С. В. Міжнародна торгівля і фінанси : навч. посіб. / С. В. Князь, М. Т. Бець, Г. Л. Вербицька ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. В. Князя. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 513 с.

8. Крилова Н. В. Управління міжнародними торговельними операціями : навч. посіб. / Н. В. Крилова. – Київ : МАУП, 2006. – 232 с.

9. Лебідь О. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посіб. для студ. спец. 8.03050201 "Банківська справа" / О. В. Лебідь. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 200 с.

10. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно- правове регламентування : навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової. – Київ : ЦУЛ, 2010. – 648 с.

11. Міжнародна торгівля : підручник / за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової. – Київ : ЦУЛ, 2011. – 512 с.

12. Рожкова Т. С. Міжнародна торгівля : підручник / Т. С. Рожкова. – Київ : КиМУ, 2015. – 665 с.

13. Ткаченко А. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч.-метод. посіб. для студентів ВНЗ / А. М. Ткаченко, О. І. Дідченко. – Дніпро : ДВНЗ УДХТУ, 2017. – 353 с.

14. Химинець В. В. Словник термінів з дисциплін "Міжнародні економічні відносини" та "Зовнішньоекономічна діяльність України" : [близько 445 понять і термінів] / В. В. Химинець, Н. О. Кушнір ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". – Ужгород : Говерла, 2019. – 74 с.

Інформаційні ресурси

15. Навчальна дисципліна "Міжнародні контракти" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5588>.

16. Офіційний сайт Торгово-промислової палати України. – Режим доступу : www.ucci.org.ua.

17. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : ukrstat.gov.ua.

18. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.

Додатки

Додаток А

КОНТРАКТ міжнародної купівлі-продажу товарів

м. _____ " ____ " _____ 20_ р.

_____ (назва підприємства, організації, установи)

(надалі іменується "Покупець") в особі _____

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____,
з одного боку, та

_____ (назва підприємства, організації, установи)

(надалі іменується "Продавець") в особі _____

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____,
з другого боку, уклали цей Контракт міжнародної купівлі-продажу товарів (надалі іменується "Контракт") про таке.

РОЗДІЛ 1. ПРЕДМЕТ КОНТРАКТУ

1.1. У порядку та на умовах, визначених цим Контрактом, Продавець зобов'язується продати Покупцеві, а Покупець зобов'язується придбати від Продавця на умовах _____ (згідно з Інкотермс-2020) товари відповідно до специфікацій, які додані до цього Контракту і які є невід'ємною частиною останнього.

1.2. Кожна зі Сторін гарантує, що на момент укладання цього Контракту вона не є жодним чином обмеженою законом, іншим нормативним чи правозастосовчим актом, судовим рішенням або іншим, передбаченим відповідним чинним законодавством, способом в своєму праві укласти цей Контракт та виконувати всі умови, визначені у ньому.

1.3. Продавець та Покупець відповідно підтверджують, що укладання цього Контракту та виконання передбачених ним умов для Продавця і Покупця не суперечить нормам чинного в Україні законодавства, а для Покупця (Продавця – зазначити контрагента-нерезидента) також – нормам законодавства країни місця знаходження останнього, відповідно до яких здійснюється господарська або інша діяльність Сторін, а також відповідно підтверджують те, що укладання цього Контракту та виконання передбачених ним умов не суперечить цілям діяльності Сторін, положенням їхніх установчих документів чи інших локальних актів Сторін.

РОЗДІЛ 2. ЦІНА ТОВАРУ ТА ЗАГАЛЬНА СУМА КОНТРАКТУ

2.1. Ціни на товари визначаються у доларах США (USD) із урахуванням умов _____.

2.2. Загальна сума Контракту встановлюється відповідно до доданих специфікацій і становить _____ (_____) доларів США.

РОЗДІЛ 3. СТРОКИ І ДАТА ПОСТАВКИ

3.1. Товари повинні поставлятися у строки, вказані у специфікаціях. Датою відвантаження вважається дата штемпеля у товаротранспортній або залізничній накладній. Датою поставки товару є дата прибуття товару на адресу Покупця. Товари поставляються завчасно погодженими партіями.

РОЗДІЛ 4. ЯКІСТЬ ТОВАРУ

4.1. Якість проданих товарів повинна відповідати узгодженим Покупцем і Продавцем стандартам і технічним умовам та підтверджуватися сертифікатами якості, виданими компетентними органами і заводом-виготовлювачем.

РОЗДІЛ 5. УПАКУВАННЯ ТА МАРКУВАННЯ

5.1. Упакування, в якому відвантажується товар, повинно забезпечувати, за умов належного поводження з вантажем, цілісність товарів під час транспортування. На кожне місце наноситься таке маркування: найменування Продавця, номер Контракту, номер місця, вага брутто та нетто, номер серії та інші реквізити, завчасно повідомлені Покупцем Продавцеві.

РОЗДІЛ 6. УМОВИ ОПЛАТИ

6.1. Платежі за товари, визначені цим Контрактом, мають бути здійснені у доларах США з безвідкличного документарного акредитива, відкритого за дорученням Покупця на користь Продавця банком-кореспондентом Уповноваженого банку й авізованого через Уповноважений банк.

6.2. Якщо акредитив буде відкритий банком, який не є кореспондентом Уповноваженого банку, Покупець зобов'язується забезпечити підтвердження акредитива банком-кореспондентом Уповноваженого банку.

6.3. Акредитив, що відкривається відповідно до цього Контракту, підпорядковується Уніфікованим правилам і звичаям для документарних акредитивів у редакції 1993 року, опублікованим Міжнародною торговельною палатою за № 500.

6.4. Акредитив має бути відкритий протягом/не пізніше ___ днів від дати повідомлення Продавцем про те, що товар підготовлено до відвантаження, терміном дії до _____, на загальну суму Контракту.

6.5. Якщо з вини Покупця або його банку відкриття акредитива буде затримано, Продавець має право відмовити у відвантаженні товару або розірвати Договір (контракт).

6.6. Платежі за акредитивом будуть здійснюватися в Уповноваженому банку проти подання Продавцем таких документів:

комерційного рахунку в ___ примірниках;

повного комплекту чистих коносаментів, виписаних з повідомленням Одержувача.

6.7. Документи повинні бути подані Продавцем до Уповноваженого банку не пізніше/протягом трьох днів від дати відвантаження товару.

6.8. Акредитив передбачає можливість або дозвіл часткових відвантажень / перевантажень.

6.9. Усі витрати, пов'язані з відкриттям, авізуванням, підтвердженням, продовженням терміну, зміною умов та виконанням акредитиву, сплачує Покупець.

6.10. Якщо умови відкритого акредитива не відповідатимуть умовам цього Контракту, Покупець за свій рахунок за дорученням Продавця забезпечить внесення необхідних змін до умов акредитива.

РОЗДІЛ 7. ПЕРЕДАВАННЯ ТА ПРИЙМАННЯ ТОВАРІВ

7.1. Товар вважається переданим Продавцем та прийнятим Покупцем: за якістю – згідно із сертифікатом якості, за кількістю – відповідно до кількості місць та ваги, зазначених у транспортних документах.

7.2. У разі поставки Продавцем неякісного товару або якої-небудь його партії такий товар або партія товару підлягає заміні на товар належної якості, визначеної у Контракті. Усі витрати із заміни неякісного товару на якісний відносяться на рахунок Продавця.

РОЗДІЛ 8. ПРЕТЕНЗІЇ

8.1. Претензії можуть бути заявлені щодо якості – у разі невідповідності якості товарів умовам цього Контракту, щодо кількості – у випадку невідповідності кількості товарів транспортним документам за вагою та кількістю місць. Покупець має право заявити Продавцеві претензію протягом 60 днів від дати поставки, яку Продавець розглядає протягом 30 днів та дає відповідь по суті. Документом, який підтверджує невідповідність якості товару умовам Контракту або кількості товару документам про відвантаження, Сторони визнають акт, складений за участю місцевої торгово-промислової палати. Претензії заявляються рекомендаційним листом з поданням усіх необхідних документів, які підтверджують претензію. Жодні претензії, заявлені з будь-якої партії товару, не можуть бути основою для Покупця відмовитися від приймання та оплати товарів з інших поставок, проведених за цим Контрактом.

РОЗДІЛ 9. ФОРС-МАЖОР

9.1. Сторони звільняються від відповідальності за повне чи часткове невиконання або неналежне виконання зобов'язань, передбачених цим Контрактом, якщо воно сталося внаслідок дії форс-мажорних обставин.

9.2. Під форс-мажорними обставинами в цьому Контракті слід розуміти будь-які обставини зовнішнього щодо Сторін характеру, що виникли без вини Сторін, поза їх волею або всупереч волі чи бажанню Сторін, і які не можна було ні передбачити, ні уникнути, включаючи стихійні явища природного характеру (землетруси, повені, урагани, руйнування в результаті блискавки тощо), лиха техногенного та антропогенного походження (вибухи, пожежі, вихід з ладу машин, обладнання тощо), обставини суспільного життя (воєнні дії, громадські хвилювання, епідемії, страйки, бойкоти тощо), а також видання актів органів державної влади чи місцевого самоврядування, інші законні або незаконні заборонні заходи названих органів, які унеможливають виконання Сторонами зобов'язань за цим Контрактом або перешкоджають такому виконанню тощо.

9.3. Сторона, що не має можливості належним чином виконати свої зобов'язання за цим Контрактом внаслідок дії форс-мажорних обставин, повинна письмово повідомити іншу Сторону про існуючі перешкоди та їх вплив на виконання зобов'язань за цим Контрактом.

9.4. Якщо форс-мажорні обставини діють протягом 3 (трьох) місяців поспіль і не виявляють ознак припинення, цей Контракт може бути розірваний Продавцем або Покупцем шляхом направлення письмового повідомлення про це іншій Стороні.

9.5. Існування форс-мажорних обставин повинно бути підтверджено компетентним органом – місцевою торгово-промисловою палатою.

РОЗДІЛ 10. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ШТРАФНІ САНКЦІЇ

10.1. У випадку порушення своїх зобов'язань за цим Конtrakтом Сторони несуть відповідальність, визначену цим Конtrakтом, положеннями Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року відповідно до правил, викладених у п. 12.9 цього Конtrakту, а у частині, що залишилася неврегульованою – нормами чинного в Україні національного законодавства.

10.2. Порушенням зобов'язання є його невиконання або неналежне виконання, тобто виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання.

10.3. Сторони не несуть відповідальності за порушення своїх зобов'язань за цим Конtrakтом, якщо воно сталося не з їх вини. Сторона вважається невинуватою, якщо вона доведе, що вжила всіх залежних від неї заходів для належного виконання зобов'язання.

10.4. У разі затримки оплати товару понад 60 днів з моменту поставки товару Покупець виплачує Продавцеві штраф у розмірі 0,1 % від вартості неоплаченої партії товару за кожний тиждень затримки (якщо інше не обумовлено в додатках-специфікаціях).

10.5. У разі затримки оплати товару понад 90 днів з моменту поставки товару Покупець виплачує Продавцеві штраф у розмірі _____

РОЗДІЛ 11. АРБІТРАЖ

11.1. Усі спори, що пов'язані із цим Конtrakтом, його укладанням або такі, що виникають в процесі виконання умов цього Конtrakту, вирішуються шляхом переговорів між представниками Сторін. Якщо спір неможливо вирішити шляхом переговорів, він вирішується в Арбітражному інституті Стокгольмської Торгової палати (Stockholm Chamber of Commerce, V. Tradgardsgatan 9, Stockholm, Sweden) відповідно до положень Регламенту Арбітражного інституту Стокгольмської Торгової палати, прийнятого Торговою палатою м. Стокгольма і введеного в дію з "1" січня 1988 року. Мова арбітражу – англійська. При цьому матеріальним правом для вирішення спорів за цим Договором є матеріальне право, визначене у п. 12.9 цього Конtrakту.

РОЗДІЛ 12. ІНШІ УМОВИ

12.1. Технічні характеристики та параметри на товари, які поставляються, вказані у додатках-специфікаціях до цього Конtrakту.

12.2. Вся необхідна товаросупровідна документація перелічена в додатках-специфікаціях до цього Конtrakту.

12.3. Жодна із Сторін не має права передавати права та зобов'язання за цим Конtrakтом третій особі без письмової на це згоди другої Сторони.

12.4. Усі витрати та збори (митні збори і мито, збори з підписання та виконання цього Конtrakту, банківські витрати та ін.), які стягуються на території України, оплачуються за рахунок _____ (вказати контрагента-резидента), а за межами вказаної території – за рахунок _____ (вказати контрагента-нерезидента).

12.5. Цей Конtrakт набуває чинності з моменту його підписання і діє до повного виконання Сторонами своїх зобов'язань за цим Конtrakтом.

12.6. Після підписання цього Конtrakту всі попередні переговори за ним, листування, попередні угоди та протоколи про наміри з питань, що так чи інакше стосуються цього Конtrakту, втрачають юридичну силу.

Закінчення додатка А

12.7. Зміни в цей Контракт можуть бути внесені за взаємною згодою Сторін, що оформляється додатковою угодою до цього Контракту.

12.8. Зміни та доповнення, додаткові угоди та додатки до цього Договору є його невід'ємною частиною і мають юридичну силу у разі, якщо вони викладені у письмовій формі та підписані уповноваженими на те представниками Сторін.

12.9. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку із цим Контрактом (його дійсністю, укладанням, виконанням, зміною, розірванням цього Контракту тощо) і не врегульовані цим Контрактом, регламентуються положеннями Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. Усі питання, що входять до сфери застосування названої Конвенції і які врегульовані у цьому Контракті інакше, ніж це визначено Конвенцією, мають регламентуватися виключно положеннями цього Контракту, а не названою Конвенцією. У разі, якщо під час застосування викладених правил якесь питання залишається неврегульованим, то застосовуються норми чинного в Україні національного законодавства.

12.10. Цей Контракт складений українською мовою, на ___ сторінках у _____ примірниках, кожний з яких має однакову юридичну силу.

12.11. Цей Контракт має автентичний переклад англійською мовою, на ___ сторінках у _____ примірниках, кожний з яких має однакову юридичну силу.

12.12. У разі виникнення розбіжностей між українським та англійським текстами цього Контракту, перевагу матиме український текст.

РОЗДІЛ 13. МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ТА РЕКВІЗИТИ СТОРІН

Продавець:

Покупець:

ПІДПИСИ СТОРІН

Продавця

_____/_____/

Покупця

_____/_____/

М. П.

М. П.

Типова форма міжнародного контракту сервісного обслуговування

К О Н Т Р А К Т № ____			
м. _____, Україна	_____ 20__ р.	_____, Ukraine	_____ 20__
<p>ТОВ " _____ ", м. _____, Україна, в особі генерального директора _____, який діє на підставі Статуту, надалі ЗАМОВНИК, з одного боку, та фірма _____ м. _____ Німеччина, в особі _____, пана _____, що діє на підставі _____, надалі ВИКОНАВЕЦЬ, з іншого боку, уклали цей Контракт про наступне:</p>			
1. ПРЕДМЕТ КОНТРАКТУ			
1.1. Замовник доручає, а Виконавець зобов'язується здійснити пост-гарантійне обслуговування існуючого обладнання Замовника – _____, яке включає в себе повну діагностику технічного стану обладнання, функціонування усіх систем обладнання, включаючи настройку та регулювання, передбачених технічним регламентом			
1.2. Для здійснення постгарантійного обслуговування Виконавець зобов'язується направити свого техника до місця проведення робіт за розташуванням обладнання – Україна, м. _____, вул. _____			
1.3. Постгарантійне обслуговування обладнання повинне бути виконане Виконавцем протягом 2 (два) робочих днів з моменту прибуття спеціаліста Виконавця до місця проведення робіт			
1.4. Виконавець повинен почати роботи протягом 2 (двох) календарних тижнів з моменту внесення попередньої оплати			
2. ВАЛЮТА ТА ЗАГАЛЬНА ВАРТІСТЬ КОНТРАКТУ			
2.1. Валютою контракту і платежу по Контракту є ЄВРО			
2.2. Загальна вартість контракту складає _____ Євро (_____ Євро 00 євроцентів)			
2.3. Добові на утримання спеціаліста включені у вартість проведення робіт. Замовник зобов'язується за свій рахунок забезпечити проживанням представника Виконавця, авіаквитками, місцевим транспортом для пересування спеціаліста Виконавця за маршрутом: готель-підприємство Замовника-готель, а також перекладачем			
3. УМОВИ ОПЛАТИ			
3.1. 100 % попередня оплата вартості робіт здійснюється протягом 5 (п'яти) банківських днів у формі банківського переказу на підставі отриманого інвойсу Виконавця			
3.2. Обов'язкові платежі, збори, мита і тому подібні платежі, які виникнуть під час реалізації даного контракту на території України, несе Замовник, в інших країнах – Виконавець			
3.3. Усі банківські витрати щодо переведення грошових коштів у банку Замовника здійснюються за рахунок Замовника, а у банку Виконавця і в банках-кореспондентах – за рахунок Виконавця			

1	2
3.4. Після закінчення проведення робіт, спеціаліст Виконавця надає Протокол проведення пост гарантійного обслуговування з рекомендаціями щодо забезпечення нормального безперебійного функціонування обладнання	
3.5. Після закінчення проведення робіт Сторони підписують Акт прийому-передачі виконаних робіт	
3.6. Виконавець надає Замовнику сертифікат про податковий статус резидента, завірений апостилем та виданий компетентним органом	
4. ФОРС-МАЖОР	
4.1. Жодна зі Сторін цього Контракту не буде нести відповідальності за повне або часткове невиконання будь-якого зі своїх зобов'язань за цим Контрактом, якщо таке невиконання буде внаслідок таких непередбачуваних обставин, як повінь, пожежа, землетрус та інші стихійні явища природи, а також міжнаціональні конфлікти, військові дії, блокада, акти або дії державних органів або інші обставини, що знаходяться поза контролем Сторін та виникли після укладання цього Контракту	
4.2. Сторона, для якої виникла неможливість виконання своїх зобов'язань, повинна негайно в письмовій формі сповістити іншу Сторону про утворення, можливі терміни дії та припинення вищевказаних обставин. Факти, що зазначені в повідомленні, мають бути підтверджені торгово-промисловою палатою відповідної Сторони. Неповідомлення протягом більше ніж 15 діб з моменту виникнення форс-мажорних обставин позбавляє будь-яку зі Сторін права посилатися на будь-яку вищевказану обставину як на підставу, що звільнює від відповідальності за невиконання зобов'язань	
4.3. У процесі виникнення форс-мажорних обставин, що визнані Сторонами, виконання зобов'язань за Контрактом відкладається до їх зникнення або дія Контракту припиняється, про що Сторони повинні повідомити одна іншу письмово	
5. УРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ	
5.1. Замовник і Виконавець зроблять усе необхідне для вирішення усіх спірних питань і суперечностей, які можуть виникнути під час виконання даного контракту або у зв'язку з ним, дружнім шляхом	
5.2. У разі неможливості врегулювання шляхом переговорів усі спори вирішуються в позасудовому порядку у Міжнародному комерційному третейському суді при Торгово-промисловій Палаті у Швеції. Місцезнаходження третейського суду – м. Стокгольм, Швеція. Діловодство ведеться англійською мовою. Застосовується шведське матеріальне право без застосування принципів колізійного права	
6. ТЕРМІН ДІЇ КОНТРАКТУ	
6.1. Контракт набирає чинності з моменту його підписання обома Сторонами та діє до _____ року, а в частині взаємних розрахунків – до їх виконання в повному обсязі	
6.2. Розірвання Контракту допускається тільки за взаємною згодою Сторін	

1	2
7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН	
7.1. У разі порушення встановлених термінів виконання робіт Виконавець сплачує Замовнику пеню в розмірі 0,1 % вартості не виконаних в строк робіт, за кожен день допущеного прострочення	
7.2. У разі порушення встановлених термінів оплати за Контрактом, Замовник сплачує Виконавцю пеню в розмірі 0,1 % вартості не сплачених робіт	
7.3. Якщо Виконавець не виконав роботи за Контрактом протягом 90 календарних днів з моменту перерахування Замовником попередньої оплати вартості робіт, то Виконавець повинен повернути Замовнику вартість попередньої оплати за 10 календарних днів до закінчення 90-денного строку	
7.4. При невиконанні умов п. 7.3. Виконавець сплачує Замовнику пеню у розмірі 0,5 % від вартості невиконаних робіт за кожний день прострочення повернення суми платежу. Сума пені обмежується 100 % розміру попередньої оплати робіт	
8. ІНШІ УМОВИ	
8.1. Будь-які зміни та доповнення до цього Контракту можуть бути обумовлені в додаткових угодах, які додаються до Контракту та є його невід'ємними частинами	
8.2. Інформація, що міститься у цьому Контракті, має конфіденційний характер та не може бути розголошена стороннім особам	
8.3. Жодна зі Сторін не може передавати свої права та обов'язки за цим Контрактом третім особам або установам без письмової згоди іншої Сторони	
8.4. Контракт підписаний у двох примірниках українською та англійською мовами, кожний з яких має однакову юридичну силу	
8.5. Контракт складений за повного розуміння Сторонами предмету Контракту та замінює будь-яку іншу угоду за цим предметом, складену в усній або письмовій формі раніше	
8.6. Документи, що скріплені підписами уповноважених осіб та печатками, отримані за допомогою факсимільного або електронного зв'язку, мають юридичну силу. При цьому сторони мають в подальшому провести обмін оригіналами	
8.7. Сторони погодилися, що вони самостійно несуть відповідальність за виконання цього Контракту, а також що будь-яка претензія, позов чи інша правова вимога не можуть бути пред'явлені до держави Україна та держави Німеччина, чи до окремих їх органів, за невиконання чи неналежне виконання цього Контракту	
9. АДРЕСИ СТОРІН ТА ПЛАТІЖНІ РЕКВІЗИТИ	
ВИКОНАВЕЦЬ:	
Адреса:	
№ плат. ПДВ:	
Рахунок Виконавця:	
IBAN:	
BIC:	

Закінчення додатка Б

1	2
ЗАМОВНИК:	
ТОВ " _____ "	
Адреса:	
Код ЄДРПОУ:	
ІПН:	
Св. ПДВ:	
Рахунок Замовника:	
Для взаєморозрахунків у Євро:	
10. ПІДПИСИ СТОРІН	
Від Замовника/ _____	

Вихідні дані для аналізу географічної структури експорту й імпорту [17]

1	Експорт		Імпорт		Сальдо 6
	тис. дол. США 2	Питома вага, % 3	тис. дол. США 4	Питома вага, % 5	
Усього					
Австралія	30 033,7		54 030,0		
Австрія	553 191,6		607 884,1		
Азербайджан	360 033,1		464 668,6		
Албанія	23 908,5		3 632,6		
Алжир	390 647,7		20 393,5		
Ангола	23 954,4		20,1		
Аргентина	9 636,8		62 962,8		
Афганістан	7 147,9		336,4		
Багамські Острови	13 228,6		0,9		
Бангладеш	218 160,6		83 546,3		
Бахрейн	14 402,3		340,3		
Беліз	4 145,6		20,0		
Бельгія	603 521,1		553 841,2		
Бенін	11 553,5		19,9		
Білорусь	1 304 196,7		3 786 929,0		
Болгарія	513 862,3		259 422,0		
Болівія	833,4		236,7		
Боснія і Герцеговина	32 039,8		12 527,7		
Ботсвана	456,6		1 323,5		
Бразилія	44 837,2		195 088,2		
Буркіна-Фасо	11 576,1		2,7		
Бурунді	267,9		692,1		
Велика Британія	584 229,9		892 120,1		
Венесуела	20 580,1		176,6		
В'єтнам	132 023,0		414 623,1		
Віргінські Острови (Брит.)	4 712,1		114,1		
Вірменія	136 697,1		21 083,4		
Гондурас	149,2		4 250,0		
Гренландія	0,2		7 595,1		
Греція	279 900,7		270 459,0		
Грузія	479 992,2		133 632,7		
Габон	14 202,8		6,1		
Гаїті	8 458,9		31,9		
Гамбія	23 967,8		0,4		
Гана	72 609,4		156 178,5		
Гаяна	911,0		75 996,4		
Гватемала	2 062,5		54 288,4		
Гвінея	19 293,6		118 490,8		
Гонконг	47 725,3		108 085,0		
Данія	249 974,8		275 633,4		
Джибуті	34 939,1		-		
Домініканська Республіка	3 871,5		4 409,8		
Еквадор	908,1		76 142,5		
Екваторіальна Гвінея	6 312,2		11,0		
Еритрея	928,2		0,4		
Естонія	152 061,5		95 790,9		
Ефіопія	93 419,6		3 308,9		
Єгипет	1 556 938,4		96 783,0		
Ємен	114 156,5		1 142,4		
Замбія	186,5		1 012,3		
Зімбабве	359,8		12 538,6		

Продовження додатка В

1	2	3	4	5	6
Ізраїль	580 002,9		212 631,0		
Індія	217 5941,3		616 700,2		
Індонезія	616 238,4		259 889,2		
Ірак	644 070,3		22,0		
Іран, Ісламська Республіка	433 092,6		53 854,8		
Ірландія	77 508,5		143 826,1		
Ісландія	1 409,9		98 546,5		
Іспанія	1 369 890,1		636 756,2		
Італія	2 628 763,8		2 033 022,5		
Йорданія	158 517,5		13 436,8		
Казахстан	376 521,0		459 955,3		
Камбоджа	620,7		22 994,7		
Камерун	40 857,0		1 116,9		
Канада	78 145,3		333 087,2		
Катар	59 931,8		8 369,3		
Кенія	59 856,2		8 572,2		
Киргизстан	28 605,7		1 521,2		
Китай	2 200 147,4		7 608 356,0		
Кіпр	40 363,9		22 806,1		
Колумбія	38 578,5		25 286,8		
Конго	3 343,4		201,6		
Конго, Демократична Республіка	19 611,1		1 896,0		
Корея, Республіка	327 434,5		436 625,2		
Коста-Рика	79 514,6		55 871,6		
Кот-Д'Івуар	58 904,1		47 863,8		
Куба	8 553,9		1 059,5		
Кувейт	15 067,7		5 236,8		
Лаос	179,6		1 012,7		
Латвія	294 422,5		152 139,3		
Литва	342 714,8		879 136,2		
Ліберія	77 750,0		117,9		
Ліван	404 839,5		2 789,5		
Лівія	325 667,2		106,4		
Ліхтенштейн	112,0		500,6		
Люксембург	7 289,8		82 408,3		
Маврикій	755,2		679,7		
Мавританія	62 822,7		5 250,3		
Мадагаскар	1 090,6		1 188,1		
Малаві	501,3		42 645,8		
Малайзія	125 583,4		230 291,1		
Малі	23 439,0		149,9		
Мальдіви	810,4		47,0		
Мальта	65 682,5		6 642,8		
Марокко	363 207,9		42 822,9		
Маршаллові Острови	12 422,2		14,0		
Мексика	155 567,9		169 766,3		
Мозамбік	10 478,8		5 693,3		
Молдова, Республіка	789 204,3		118 076,0		
Монако	650,4		157,7		
Монголія	29 158,2		915,6		
М'янма	35 671,0		5 930,3		
Непал	17 723,4		224,5		
Нігерія	105 219,9		1 231,0		
Нідерланди	1 603 531,1		776 491,0		
Нікарагуа	161,2		1 261,9		
Німеччина	2 208 355,5		5 983 348,8		
Нова Зеландія	5 200,4		14 999,8		

Закінчення додатка В

1	2	3	4	5	6
Норвегія	27 976,8		227 220,7		
Об'єднані Арабські Емірати	486 162,9		79 227,0		
Оман	59 116,2		7 059,8		
Пакистан	130 831,1		64 123,1		
Палестина	24 164,4		-		
Панама	7 231,7		5 810,9		
Перу	8 479,1		8 987,1		
Південна Африка	34 114,3		135 863,2		
Південний Судан	2 954,8		26,0		
Польща	3 257 248,5		3 641 921,5		
Португалія	247 046,4		61 580,7		
Пуерто-Рико	1 719,4		5 520,4		
Республіка Македонія	15 818,9		15 922,1		
Реюньон	2 213,4		5,5		
Російська Федерація	3 652 603,7		8 090 391,3		
Руанда	795,9		135,4		
Румунія	932 648,6		511 105,4		
Сальвадор	358,1		751,0		
Сан-Марино	2 613,5		2 112,8		
Саудівська Аравія	749 022,5		186 888,0		
Сейшельські Острови	1 051,4		516,6		
Сенегал	169 039,7		4 734,2		
Сент-Кітс і Невіс	2 875,3		478,0		
Сербія	268 805,0		162 149,9		
Сингапур	165 717,1		31 885,9		
Сирійська Арабська Республіка	7 858,4		3 528,7		
Словаччина	863 926,4		525 879,4		
Словенія	33 306,2		190 509,9		
Сомалі	10 712,5		1 280,9		
Судан	45 390,0		217,7		
Суринам	3 433,0		13,2		
США	1 111 359,4		2 962 372,5		
Сьєрра-Леоне	4 315,5		501,4		
Таджикистан	34 431,1		654,5		
Таїланд	228 577,9		198 521,5		
Тайвань, Провінція Китаю	68 840,0		252 034,6		
Туніс	392 009,1		23 603,1		
Туреччина	2 352 356,0		1 714 301,8		
Туркменистан	56 835,9		144 407,9		
Тринідад і Тобаґо	653,9		342,2		
Уганда	12 230,3		7 226,4		
Угорщина	1 646 045,9		1 260 239,9		
Узбекистан	286 023,2		121 381,1		
Уругвай	504,3		12 783,7		
Філіппіни	329 405,2		58 565,8		
Фінляндія	80 642,8		326 187,7		
Фолклендські Острови	-		1 184,6		
Франція	537 647,1		1 480 571,5		
Хорватія	35 010,5		46 453,3		
Центральноафриканська Республіка	710,0		1,5		
Чехія	878 035,7		1 034 786,6		
Чилі	8 028,8		43 416,1		
Чорногорія	6 997,8		647,7		
Швейцарія	108 638,1		1 644 924,6		
Швеція	70 190,2		465 479,2		
Шри-Ланка	40 837,6		39 755,1		
Японія	231 866,2		737 435,4		

Вихідні дані для аналізу товарної структури експорту та імпорту [17]

1	Експорт		Імпорт		Сальдо 6
	тис. дол. США 2	Питома вага, % 3	тис. дол. США 4	Питома вага, % 5	
Усього					
I. Живі тварини; продукти тваринного походження	1 210 638,3		917 988,8		
01 живі тварини	45 786,6		71 823,6		
02 м'ясо та їстівні субпродукти	645 982,3		167 663,2		
03 риба і ракоподібні	24 981,4		549 534,7		
04 молоко та молочні продукти, яйця птиці; натуральний мед	480 947,4		106 458,0		
05 інші продукти тваринного походження	12 940,6		22 509,3		
II. Продукти рослинного походження	9 886 060,4		1 529 221,1		
06 живі дерева та інші рослини	4 442,8		33 977,0		
07 овочі	235 682,7		106 191,3		
08 їстівні плоди та горіхи	228 564,1		526 707,0		
09 кава, чай	12 059,2		209 046,6		
10 зернові культури	7 240 558,1		191 116,7		
11 продукція борошномельно-круп'яної промисловості	175 811,2		34 338,8		
12 насіння і плоди олійних рослин	1 954 149,8		397 429,2		
13 шелак природний	1 090,7		29 653,9		
14 рослинні матеріали для виготовлення	33 701,9		760,7		
III. Жири та олії тваринного або рослинного походження	4 496 511,0		267 350,2		
IV. Готові харчові продукти	3 018 600,8		2 340 898,0		
16 продукти з м'яса, риби	21 747,0		97 280,7		
17 цукор і кондитерські вироби з цукру	366 878,1		67 116,7		
18 какао та продукти з нього	204 076,5		306 699,2		
19 готові продукти із зерна	268 310,0		153 608,4		
20 продукти переробки овочів	172 289,8		181 369,3		
21 різні харчові продукти	131 984,3		408 113,9		
22 алкогольні і безалкогольні напої та оцет	229 841,7		489 773,3		
23 залишки і відходи харчової промисловості	1 224 764,2		216 176,5		
24 тютюн і промислові замітники тютюну	398 709,1		420 759,9		
V. Мінеральні продукти	4 339 620,4		14 191 944,7		
25 сіль; сірка; землі та каміння	443 055,1		292 547,8		
26 руди, шлак і зола	3 035 252,9		500 809,0		
27 палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки	861 312,5		13 398 587,9		
VI. Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	1 871 254,4		7 058 290,9		
28 продукти неорганічної хімії	883 220,4		438 443,7		
29 органічні хімічні сполуки	229 546,2		741 403,4		
30 фармацевтична продукція	216 178,0		1 947 012,5		
31 добрива	70 393,2		973 568,7		
32 екстракти дубильні	101 328,6		386 900,3		
33 ефірні олії	124 480,0		711 494,2		
34 мило, поверхнево-активні органічні речовини	52 477,6		352 439,4		
35 білкові речовини	52 027,0		113 623,9		
36 порох і вибухові речовини	8 630,7		14 195,5		
37 фотографічні товари	291,6		29 015,6		
38 різноманітна хімічна продукція	132 681,2		1 350 193,6		
VII. Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	694 255,7		3 558 577,4		

Продовження додатка Г

1	2	3	4	5	6
39 пластмаси, полімерні матеріали	610 120,9		2 701 117,0		
40 каучук, гума	84 134,7		857 460,5		
VIII. Шкури необроблені, шкіра вичинена	165 354,0		284 929,7		
41 шкури	88 761,0		173 557,0		
42 вироби із шкіри	50 381,9		106 047,9		
43 натуральне та штучне хутро	26 211,0		5 324,7		
IX. Деревина і вироби з деревини	1 494 627,8		30 3897,0		
44 деревина і вироби з деревини	1 492 545,2		294 486,9		
45 корок та вироби з нього	1 029,4		7 535,8		
46 вироби із соломи	1 053,2		1 874,3		
X. Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	548 599,6		1 085 169,2		
47 маса з деревини	2 457,6		128 610,8		
48 папір та картон	482 271,3		923 461,2		
49 друкована продукція	63 870,7		33 097,1		
XI. Текстильні матеріали та текстильні вироби	846 558,1		2 011 682,8		
50 шовк	21,9		1 103,3		
51 вовна	7 654,8		53 275,2		
52 бавовна	2 702,9		156 888,9		
53 інші текстильні волокна	1 323,3		10 212,9		
54 нитки синтетичні або штучні	10 325,1		279 872,7		
55 синтетичні або штучні штапельні волокна	20 865,8		225 933,6		
56 вата	83 565,0		146 564,8		
57 килими	13 582,5		42 358,6		
58 спеціальні тканини	3 562,4		63 754,6		
59 текстильні матеріали	10 710,8		144 296,0		
60 трикотажні полотна	9 886,7		114 517,9		
61 одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні	136 222,2		260 661,8		
62 одяг та додаткові речі до одягу, текстильні	404 169,6		242 132,5		
63 інші готові текстильні вироби	141 965,0		270 110,2		
XII. Взуття, головні убори, парасольки	208 246,0		365 074,9		
64 взуття	194 470,1		33 7522,8		
65 головні убори	6 055,7		13 939,7		
66 парасольки	7 176,3		4 430,7		
67 оброблені пір'я та пух	543,9		9 181,6		
XIII. Вироби з каменю, гіпсу, цементу	401 993,5		766 270,7		
68 вироби з каменю, гіпсу, цементу	103 402,8		234 877,4		
69 керамічні вироби	138 300,5		215 025,4		
70 скло та вироби із скла	160 290,2		316 367,9		
XIV. 71 Перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	62 442,6		71 362,1		
XV. Недорогоцінні метали та вироби з них	11 632 691,7		3 575 231,9		
72 чорні метали	9 936 987,2		1 366 641,6		
73 вироби з чорних металів	1 109 874,9		967 880,4		
74 мідь і вироби з неї	139 684,3		105 416,4		
75 нікель і вироби з нього	8 126,1		94 071,1		
76 алюміній і вироби з нього	131 949,1		396 711,2		
78 свинець і вироби з нього	33 672,6		16 240,1		
79 цинк і вироби з нього	362,9		82 661,5		
80 олово і вироби з нього	312,9		4 792,7		
81 інші недорогоцінні метали	97 670,4		64 882,2		
82 інструменти, ножові вироби	25 233,6		227 464,3		
83 інші вироби з недорогоцінних металів	148 817,9		248 470,3		
XVI. Машини, обладнання та механізми	4 654 717,9		11 955 216,0		

Закінчення додатка Г

1	2	3	4	5	6
84 реактори ядерні, котли, машини	1 724 305,6		6 475 933,7		
85 електричні машини	2 930 412,2		5 479 282,4		
XVII. Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	669 330,4		4 554 048,4		
86 залізничні локомотиви	253 460,5		246 360,6		
87 засоби наземного транспорту, крім залізничного	137 484,5		4 222 813,8		
88 літальні апарати	61 049,8		64 042,3		
89 судна	217 335,6		20 831,7		
XVIII. Прилади та апарати оптичні, фотографічні	148 635,8		940 627,3		
90 прилади та апарати оптичні	145 591,2		914 786,0		
91 годинники	2 560,4		15 885,1		
92 музичні інструменти	484,2		9 956,2		
XX. Різні промислові товари	826 197,1		868 511,7		
94 меблі	625 803,4		324 203,7		
95 іграшки	115 016,6		262 006,7		
96 різні готові вироби	85 377,1		282 301,3		
XXI. 97 Твори мистецтва	880,6		2 066,4		
Товари, придбані в портах	6 601,3		432 796,2		
44 деревина і вироби з деревини	1 492 545,2		57 187 578		
45 корок та вироби з нього	1 029,4		917 988,8		
46 вироби із соломи	1 053,2		71 823,6		
X. Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	548 599,6		167 663,2		
47 маса з деревини	2 457,6		549 534,7		
48 папір та картон	482 271,3		106 458,0		
49 друкована продукція	63 870,7		22 509,3		
XI. Текстильні матеріали та вироби	846 558,1		1 529 221,1		
50 шовк	21,9		33 977,0		
51 вовна	7 654,8		106 191,3		
52 бавовна	2 702,9		526 707,0		
53 інші текстильні волокна	1 323,3		209 046,6		
54 нитки синтетичні або штучні	10 325,1		191 116,7		
55 синтетичні штапельні волокна	20 865,8		34 338,8		
56 вата	83 565,0		397 429,2		
57 килими	13 582,5		29 653,9		
58 спеціальні тканини	3 562,4		760,7		
59 текстильні матеріали	10 710,8		267 350,2		
60 трикотажні полотна	9 886,7		2 340 898,0		
61 одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні	136 222,2		97 280,7		
62 одяг та додаткові речі до одягу, текстильні	404 169,6		67 116,7		
63 інші готові текстильні вироби	141 965,0		306 699,2		
XII. Взуття, головні убори, парасольки	208 246,0		153 608,4		
64 взуття	194 470,1		181 369,3		
65 головні убори	6 055,7		408 113,9		
66 парасольки	7 176,3		489 773,3		
67 оброблені пір'я та пух	543,9		216 176,5		
XIII. Вироби з каменю, гіпсу, цементу	401 993,5		420 759,9		
68 вироби з каменю, гіпсу, цементу	103 402,8		14 191 944,7		
69 керамічні вироби	138 300,5		292 547,8		
70 скло та вироби із скла	160 290,2		500 809,0		
XIV. 71 Перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	624 42,6		13 398 587,9		
XV. Недорогоцінні метали та вироби з них	11 632 691,7		7 058 290,9		
72 чорні метали	9 936 987,2		438 443,7		
73 вироби з чорних металів	1 109 874,9		741 403,4		

Вихідні дані для аналізу географічної, регіональної та видової структури зовнішньої торгівлі послугами

Таблиця Д.1

Вихідні дані для аналізу географічної структури зовнішньої торгівлі послугами [17]

Країна	Експорт		Імпорт		Сальдо
	тис. дол. США	Питома вага, %	тис. дол. США	Питома вага, %	
1	2	3	4	5	6
Усього					
Австралія	4 350,8		1 385,0		
Австрія	167 372,2		70 122,8		
Азербайджан	24 191,3		10 292,2		
Албанія	734,6		1 436,0		
Алжир	12 189,9		1 436,0		
Ангілья	155,8		0,0		
Ангола	736,3		237,4		
Антигуа і Барбуда	546,1		0,0		
Аргентина	208,6		705,5		
Аруба	122,3		0,0		
Афганістан	1 424,0		234,7		
Багамські Острови	8 041,9		125,6		
Бангладеш	805,6		193,8		
Барбадос	2 359,1		6,0		
Беліз	8 077,7		88,2		
Бельгія	81 127,1		128 170,1		
Бермудські Острови	942,8		3 877,3		
Білорусь	108 490,5		92 931,5		
Болгарія	26 529,0		19 491,9		
Боснія і Герцеговина	128,7		108,1		
Бразилія	423,3		2 036,3		
Вануату	176,4		0		
Велика Британія	434 185,5		437 877,5		
Віргінські Острови (Брит.)	114383,4		830,0		
Віргінські Острови (США)	106,2		0		
Вірменія	10 499,6		4 828,2		
В'єтнам	7 731,8		1 017,0		
Греція	18 241,8		32 562,6		
Грузія	29 966,8		39 075,3		
Гана	3 813,6		66,1		
Гвінея	212,2		14,9		
Гібралтар	2 976,3		0,0		
Гонконг	37 339,6		2 216,0		
Данія	131 623,1		50 366,7		
Джерсі	448,5		0,0		
Джибуті	0		500,8		

Продовження додатка Д

Продовження табл. Д.1

1	2	3	4	5	6
Домініканська Республіка	1 772,9		3 745,2		
Еквадор	1 018,6		88,2		
Екваторіальна Гвінея	617,9		0,0		
Естонія	120 190,6		29 232,2		
Ефіопія	979,7		424,3		
Єгипет	56 539,2		135 253,3		
Ємен	332,7		0,0		
Замбія	445,0		0,0		
Зімбабве	760,7		0,0		
Ізраїль	170 810,6		37 559,1		
Індія	85 234,6		6 504,1		
Індонезія	1 097,9		2 558,9		
Ірак	18 196,1		4 659,7		
Іран, Ісламська Республіка	9 521,5		1 978,2		
Ірландія	54 749,7		237 653,8		
Ісландія	1 564,9		242,9		
Іспанія	66 438,6		39 526,4		
Італія	95 386,9		48 591,7		
Йорданія	4 907,0		1 985,6		
Казахстан	35 058,1		20 871,7		
Кайманові Острови	1 022,0		0,0		
Камбоджа	84,6		22,9		
Камерун	463,6		4,8		
Канада	68 808,3		13 386,1		
Катар	3 999,1		1 213,8		
Кенія	489,7		520,4		
Киргизстан	1 111,3		703,1		
Китай	108 351,5		191 786,4		
Кіпр	235 986,4		310 978,8		
Колумбія	385,5		176,5		
Комори	702,2		0		
Конго	564,6		10,4		
Конго, Демократична Республіка	141,1		0		
Корея, Республіка	34 190,1		13 642,3		
Коста-Рика	306,4		57,2		
Куба	485,3		689,0		
Кувейт	234,0		564,1		
Кюрасао	950,6		16,5		
Латвія	34 744,5		34 932,6		
Литва	38 564,5		28 769,3		
Ліберія	8 985,1		0,0		
Ліван	3 857,4		704,1		
Лівія	845,5		91,8		
Ліхтенштейн	496,7		0,0		
Люксембург	7 715,7		73 727,1		
Маврикій	81,3		1 366,5		
Мавританія	177,7		0,0		
Малайзія	7 716,3		867,7		
Малі	84,8		398,5		

Продовження додатка Д

Продовження табл. Д.1

1	2	3	4	5	6
Мальдіви	245,4		5 194,7		
Мальта	119 018,2		131 104,2		
Марокко	13 263,6		417,8		
Маршаллові Острови	19 602,5		0		
Мексика	342,0		2 791,2		
Монако	977,6		105,4		
Монголія	193,8		41,2		
М'янма	1 431,9		188,6		
Намібія	460,2		0,0		
Нігерія	8 822,3		747,8		
Нідерланди	167 371,2		89 207,6		
Німеччина	422 720,5		285 047,9		
Нова Зеландія	323,0		174,7		
Норвегія	29 236,9		16 670,2		
Об'єднані Арабські Емірати	240 623,6		73 461,5		
Оман	2 409,9		81,8		
Острів Мен	28 891,9		49,5		
Острови Кука	490,0		0		
Острови Теркс і Кайкос	132,7		0		
Пакистан	1 986,8		783,8		
Палау	517,8		0,0		
Палестина	1 045,5		0,0		
Панама	15 023,0		3 320,1		
Перу	747,6		611,9		
Південна Африка	2 137,8		1 045,6		
Польща	292 553,8		146 318,9		
Португалія	4 054,7		10 485,6		
Республіка Македонія (Колишня Югославська Республіка)	3 167,9		500,8		
Російська Федерація	2 426 970,9		191 982,3		
Руанда	46,7		0,0		
Румунія	78 642,9		28 157,1		
Сан-Марино	273,4		0,0		
Саудівська Аравія	2 649,8		862,9		
Свазіленд	127,4		0		
Сейшельські Острови	2 881,7		641,9		
Сенегал	135,6		306,6		
Сент-Вінсент і Гренадіни	1 280,4		0,0		
Сент-Кітс і Невіс	1 657,0		25,8		
Сербія	12 803,8		2 960,3		
Сингапур	24 695,3		14 295,1		
Сирійська Арабська Республіка	1 204,9		0,0		
Словаччина	37 201,6		62 421,9		
Словенія	16 225,5		6 043,2		
Судан	496,9		130,3		
США	864 696,4		356 008,9		
Сьєрра-Леоне	951,9		0,0		
Таджикистан	6 654,2		615,0		
Таїланд	16 737,9		7 382,9		

Продовження додатка Д
Закінчення табл. Д.1

1	2	3	4	5	6
Тайвань, Провінція Китаю	5 988,0		264,2		
Танзанія, Об'єднана Республіка	405,9		276,3		
Того	486,1		39,5		
Тувалу	233,5		0		
Туніс	1 404,8		4 043,7		
Туреччина	149 564,6		410 428,7		
Туркменістан	11 066,3		6 004,2		
Уганда	8 658,9		585,5		
Угорщина	149 729,9		37 587,4		
Узбекистан	8 141,2		1 956,2		
Уругвай	6,4		156,6		
Філіппіни	233,3		183,4		
Фінляндія	21 651,3		20 910,0		
Франція	131 758,8		104 421,3		
Хорватія	4 214,0		23 236,9		
Чехія	65 213,1		40 368,0		
Чилі	155,9		390,6		
Чорногорія	2 261,5		7 350,1		
Швейцарія	711 010,3		144 211,7		
Швеція	68 803,6		35 607,0		
Шри-Ланка	3 667,6		4 651,1		
Ямайка	74,4		31,3		
Японія	6 190,3		11 027,4		
Країни ЄС	3 092 014,8		2 562 920,4		

Таблиця Д.2

**Вихідні дані для аналізу видової структури зовнішньої торгівлі
послугами [17]**

Види послуг	Експорт		Імпорт		Сальдо
	тис. дол. США	Питома вага, %	тис. дол. США	Питома вага, %	
1	2	3	4	5	6
Усього					
Послуги з переробки матеріальних ресурсів	1 207 393,1		1 904,0		
Послуги для перероблення товарів з метою реалізації у внутрішній економіці	5 155,5		70,3		
Послуги для перероблення товарів з метою реалізації за кордоном	1 202 237,6		1 833,7		
Послуги з ремонту та технічного обслуговування, що не віднесені до інших категорій	170 117,5		59 696,6		
Транспортні послуги	4 553 065,8		1 082 516,9		
Послуги морського транспорту	409 926,6		187 963,8		
Послуги річкового транспорту	0,0		227,8		
Послуги повітряного транспорту	1 082 501,2		538 471,6		
Послуги залізничного транспорту	359 391,3		182 946,9		

Продовження додатка Д
Закінчення табл. Д.2

1	2	3	4	5	6
Послуги автомобільного транспорту	223 979,7		97 835,6		
Послуги трубопровідного транспорту	2 231 757,2		42 560,9		
Інші допоміжні та додаткові транспортні послуги	185 324,8		17 965,6		
Послуги поштової та кур'єрської служби	31 869,2		14 544,8		
Послуги, пов'язані з подорожами	227 933,6		988 506,7		
Послуги з будівництва	65 834,1		23 330,5		
Будівництво за кордоном	43 949,1		7 433,8		
Будівництво у внутрішню економіку	21 885,1		15 896,7		
Послуги зі страхування	48 942,6		67 410,3		
Послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю	98 498,2		362 465,9		
Роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності	35 384,7		377 001,1		
Послуги франшизи та використання торгової марки	4 045,2		158 333,2		
Послуги, пов'язані з ліцензійною діяльністю	26 375,9		152 109,5		
Послуги, пов'язані з патентною діяльністю	1 866,1		408,3		
Інші роялті	3 097,5		66 150,1		
Послуги у сфері телекомунікацій, комп'ютерні та інформаційні послуги	1 711 096,3		320 771,0		
Телекомунікаційні послуги	86 873,9		65 030,3		
Комп'ютерні послуги	1 351 163,9		173 272,5		
Інформаційні послуги	273 058,5			82 468,2	
Ділові послуги	816 783,6			899 569,7	
Послуги дослідження та розробки	89 449,6			11 420,1	
Професійні та консалтингові послуги	376 689,2			343 477,7	
Наукові та технічні послуги	180 911,1			82 224,6	
Послуги з обробки та усунення забруднення навколишнього середовища	0			41 431,5	
Послуги сільського господарства та послуги видобутку	21 536,4			89 684,5	
Послуги операційного лізингу	27 202,3			271 443,5	
Послуги, пов'язані з торгівлею, та посередницькі послуги	55 003,0			14 304,4	
Інші ділові послуги	65 992,0			45 583,3	
Послуги приватним особам, культурні та рекреаційні послуги	12 193,5			4 419,2	
Аудіовізуальні та пов'язані з ними послуги	9 798,9			2 620,0	
Культурні та рекреаційні послуги	517,5			669,4	
Інші особисті послуги	1 877,1			1 129,7	
Державні та урядові послуги	4 469,1			536 540,0	

**Вихідні дані для аналізу регіональної структури
зовнішньої торгівлі послугами [17]**

Регіони	Експорт		Імпорт		Сальдо
	тис. дол. США	Питома вага, %	тис. дол. США	Питома вага, %	
Україна	8 951 712,0		4 724 131,6		
Вінницька	92 216,7		19 312,7		
Волинська	77 676,3		26 522,3		
Дніпропетровська	95 035,0		182 817,0		
Донецька	62 645,2		104 059,9		
Житомирська	63 816,6		16 926,6		
Закарпатська	227 384,5		23 047,2		
Запорізька	125 137,4		21 957,4		
Івано-Франківська	50 955,4		20 246,2		
Київська	253 211,2		117 574,4		
Кіровоградська	22 519,4		10 770,0		
Луганська	21 661,6		24 307,9		
Львівська	423 127,1		53 337,6		
Миколаївська	355 842,3		24 656,4		
Одеська	581 114,4		177 339,8		
Полтавська	40 953,1		81 291,2		
Рівненська	42 275,7		12 699,8		
Сумська	25 079,6		14 562,3		
Тернопільська	71 686,9		5 485,7		
Харківська	268 941,6		45 701,6		
Херсонська	23 149,8		8 035,7		
Хмельницька	16 451,7		16 212,9		
Черкаська	26 348,5		12 873,7		
Чернівецька	30 302,2		2 219,4		
Чернігівська	20 645,5		20 561,2		
м. Київ	2 791 377,2		2 454 544,4		

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Правові та організаційні засади укладання міжнародних контрактів	4
Тема 1. Міжнародні контракти в зовнішньоекономічній діяльності	4
Тема 2. Види міжнародних контрактів	5
Тема 3. Структура та зміст міжнародних контрактів	8
Тема 4. Організація підготовки та укладання міжнародних контрактів	12
Тема 5. Організація виконання міжнародних контрактів купівлі-продажу	13
Змістовий модуль 2. Умови укладання та виконання міжнародних контрактів	20
Тема 6. Поняття про Інкотермс і його застосування у міжнародній практиці	20
Тема 7. Базові умови постачання в Інкотермс-2020	24
Тема 8. Валютно-фінансові умови міжнародних контрактів	28
Тема 9. Транспортні умови міжнародних контрактів.....	32
Тема 10. Економічні умови міжнародних контрактів	33
Рекомендована література.....	39
Основна.....	39
Додаткова.....	39
Інформаційні ресурси	40
Додатки.....	41

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МІЖНАРОДНІ КОНТРАКТИ

**Методичні рекомендації
до практичних та лабораторних завдань
для студентів спеціальності
292 "Міжнародні економічні відносини"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Мішин** Олександр Юрійович

Відповідальний за видання *І. П. Отенко*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2022 р. Поз. № 2 ЕВ. Обсяг 63 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*